Poštnina plačana v gotovini

Leto LXXI., št. 223 I in II izd. enaki Ljubljana sreda 5. oktobra 1938 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Švicarska sodba o bodočem razvoju:

Evropa na pragu nove dobe

Račun monakovske konference bo poleg ČSR v glavnem plačala Francija, za katero pomenijo monakovski sklepi popoln zlom vse njene evropske politike — Društvo narodov bo degradirano na brezpomembno ustanovo,

BERN, 5. oktobra br. Švicarski politični krogi zelo pozorno zasledujejo razvoj dogodkov po monakovski konferenci velesil.

V prestolnicah zapadnih velesil sicer te dni triumfalno slave državnike, ki so rešili mir, toda če gre zahvala, gre edino Češkoslovaški, ki edina je doprinesla resnične žrtve za to, da je preprečila novo svetovno vojno.

Monakovska konferenca pa ima še druge dalekosežne posledice za bodoči politični razvoj v Evropi. Češkoslovaška je kot vojaški faktor prenehala obstojati. Njeno strategično stališče je tako oslabljeno, da se z njo ne more več računati, kakor doslej, ko je bila glavni steber miru in kolektivne varnosti v Srednji Evropi. Vrhutega vse kaže, da ji bodo vsilili poseben mednarodni statut, ki jo bo porinil v vrsto nevtralnih držav, ki kot vojaški in politični zaveznik ne pride več v poštev

S tem pa bo najbolj oslabljena Francija, za katero predstavljajo monakovski sklepi ne samo izgubo morda najvažnejšega zaveznika, nego pravi zlom celokupne francoske politike v srednji in vzhodni Evropi. Mednarodni položaj Francije se je s tem

tako zelo spremenil, da nastaje vprašanje, ali bo imela v bodoče Anglija še sploh kakšen interes na tem, da se veže s Francijo in da se zavzema za politiko ravnotežja na ev-

Stališče velesil do Društva narodov, kakor se je manifestiralo te dni, da sklepati na dalekosežne spremembe tudi v tej ustanovi, k

V Ženevi so drugačnega mnenja

V ženevskih krogih ne gledajo tako pesimistično na bodoči razvoj Evrope in sodijo, da predstavlja mnenje švicarskih krogov le eno izmed raz-

vojnih možnosti. Po njihovi sodbi je ves nadaljnji razvoj v Evropi odvisen sedaj v glavnem od Francije. Če bo Francija smatrala, da se dajo s sklepi velesil na enako enostaven način, kakor so rešili češkoslovaško vprašanje, rešiti tudi vsi ostali evropski in mednarodni problemi in če se bo zadovoljila s tako nastalim položajem, potem je sodba švicarskih krogov pravilna. Ne zdi pa se jim posebno verjetno, da bi se Francija kar tako na lepem odrekla vsemu svojemu dosedanjemu vplivu. Tudi Angliji ne more biti po mnenju ženevskih krogov vseeno, kdo ima glavno besedo v Evropi. Zato smatrajo bolj za verjetno, da se bo enako, kakor Anglija, tudi Francija še nadalje pospešeno oboroževala in razni znaki govore za to, da niti v Londonu, niti v Parizu ne smatrajo, da se bodo dali vsi evropski problemi rešiti na enak način, kakor je bil rešen češkoslovaški problem.

Italijansko-angleški razgovori

italijanski zunanji minister grof Ciano sprejel v avdienci angleškega odpravnika poslov v Rimu lorda Pertha, s katerim je ostal v zelo dolgem razgovoru, ki se očividno ni nanašal samo na modalitete izvedbe monakovskega sporazuma. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da je bilo središče razgovora predvsem vprašanje ureditve madžarskega vprašanja v ČSR in morebitnih slovaških zahtev.

Pozornost Rima se po zatrjevanju istih krogov obrača vedno bolj tudi k španskemu vprašanju, katerega likvidacijo si Italija čim prej želi. Tudi italijanski listi poudarjajo, da brez čimprejšnje rešitve tega problema ni mogoče misliti na dokončno pomirjenje v Evropi. Po včerajšnjih Chamberlainovih izjavah v spodnji zbornici, zlasti po njegovih odkritih priznanjih Mussolinijevih zaslug za ohranitev evropskega miru, pričakujejo v Rimu, da bo mogoče italijansko-angleške diference v najkrajšem času v zadovoljstvo obeh strank urediti.

Dvomljiva francoska tolažba

„Ne gre vse po enem kopitu“

Pariz, 5. oktobra b. Pozornost v tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih je zbudil komentar oficioznega »Tempsa« o položaju po monakovski konferenci. Članek nosi značilni naslov »Evropa in češkoslovaška žrtev« in pravi med drugim:

»Neizogibno je, da se po monakovski konferenci, ki je ustvarila v Evropi s povsem novo metodo povsem drugačno ozračje od dosedanjega, na slepo razpravlja o možnostih, ki se baje sedaj kažejo za širše evropsko sodelovanje. Ta ugibanja so najmanj prezgodnja in bilo bi prav, da bi se z največjo previdnostjo sprejemale te nove, nedvomno zelo genialne politične zamisli, ki pa so v ostalem samo izraz trenutnega razpoloženja. Spričo dogodkov, ki bodo že po svoji naravi silili vse odgovorne vlade brez izjeme, da revidirajo svoje doktrine, na katerih so doslej slonele njihove akcije, je sedaj nujno potrebno, da vsaka izmed njih dobro premisli in pretehta izglede ter tveganja za bodočnost.

Okrnjenje Češkoslovaške, ki je bila del Male antante in ki se je naslanjala na velike zapadne demokracije, ima za posledico porušenje dosedanjega ravnotežja v srednji in vzhodni Evropi, kar pomeni, da je prenehal s tem obstojati ves dosedanji politični sistem v tem predelu Evrope. S kakšnim novim sistemom naj se sedaj nadomesti, da bi se kar najbolj uspešno zagotovilo novo ravnotežje, brez katerega si ni mogoče predstavljati pravega miru na kontinentu? Improvizacije ne morejo koristiti. Bilo bi lahko najbolj opasno, ako bi hoteli sedaj vse probleme naenkrat rešiti po istem receptu ali kopitu. Velike politične zamisli se morejo uresničiti samo v daljšem razvoju, ki uravnoveša ljudi, ideje in stvari.

Bilo bi napačno misliti, da bodo sedaj vse stvari naenkrat postavljene na glavo. Trenutno je bila glavna stvar samo rešitev miru, ki se je tudi posrečila. Metoda se je izkazala dobra in priporočljivo bi bilo, da bi se poslužili takih posvetovanj tudi v bodoče v vseh primerih, ko bi bil mir v nevarnosti. Toda za sedaj je samo ta gotovost, da je mir zaenkrat rešen. Prav je, ako se tega svet veseli, toda človeško dostojanstvo zahteva, da pri tej priliki ne pozabimo, da so samo izredne češkoslovaške žrtve dejansko rešile mir. Tega zlasti ne bomo smeli pozabiti, ko bo šlo za to, da temu junaškemu in plemenitemu narodu zagotovimo vso potrebno pomoč, ko bo na novo urejal svoj dom v ponosu svojega narodnega čuta in v svoji globoki privrženosti svobodi.«

Upravičena zahteva Češkoslovaške

Od Anglije in Francije zahteva posojilo v višini 50 milijonov funtov, da more na novo organizirati svoje gospodarstvo

LONDON, 5. okt. br. V zvezi s sklepom angleške vlade, da stavi češkoslovaški vladi na razpolago začasen kredit v višini 10 milijonov funtov (poldrugo milijardo Kč), poroča današnji »News Chronicle«, da Češkoslovaška ni zahtevala posojila odnosno finančne pomoči samo od Anglije, marveč tudi od Francije. Glede na docela spremenjene gospodarske razmere, ki so nastale zaradi izvedbe monakovskih sklepov velesil, je Češkoslovaški nujno potrebno večje posojilo, da zamore nanovo urediti svoj gospodarski položaj.

Z izgubo obsežnega ozemlja je popolnoma porušeno ravnotežje med kmetijstvom in industrijo, ki si ga je češkoslovaška republika s težkimi žrtvami ustvarila. Vse to je treba postaviti sedaj na novo podlago, preurediti industrijsko produkcijo in nanovo organizirati kmetijstvo. Premestiti in nanovo organizirati mora cele industrijske panoge. Tu gre zlasti za Škodova podjetja, ki jih mora zaradi neposredne bližine nove državne meje in zaradi izgube rudnikov premestiti v notranjost države.

Za izvedbo tega gospodarskega programa je češkoslovaška vlada zahtevala posojilo v višini 50 milijonov funtov. Od tega naj bi dala Anglija 30, Francija pa 20 milijonov. Angleška vlada je v načelu že pristala na to, da prevzame jamstvo za tako posojilo, sedaj so v teku še pogajanja s Francijo, ki je prav tako moralno obvezana priskočiti na pomoč ČSR in se tako vsaj malo oddolžiti za neizmerne žrtve, ki jih je skupno z Anglijo vsilila češkoslovaški republiki. Ker Nemčija in Italija zaradi svojega finančnega položaja ne moreta sodelovati pri tej akciji, bosta morali Anglija in Francija sami prevzeti nase to breme.

Nova vlada v ČSR

Najvažnejša je sprememba v zunanjem ministrstvu, ki ga je prevzel dosedanji rimski poslanik

PRAGA, 5. oktobra. br. V zvezi z ultimatom slovaških klerikalnih avtonomistov je včeraj popoldne slovaški minister Čermak podal ostavko. Vsa prizadevanja vlade, da bi dosegla sporazum s slovaškimi avtonomisti, ki sicer predstavljajo le manjšino Slovakov, so ostala brezuspešna. Zaradi tega je podal predsednik vlade general Sirovy ostavko celotne vlade, da bi omogočil prezidentu republike imenovanje nove vlade. Prezident republike se je po posvetovanju s predstavniki političnih strank odločil za imenovanje nove vlade, ki je sestavljena takole:

predsednik vlade in vojni minister general **Jan Syrovy**,

zunanje zadeve: dosedanji poslanik dr. **František Hvalkovski**;
notranje zadeve: **Jan Černy**,
finance: dr. **Josip Kalfus**,
pravosodje: **Vladimir Fajnor**,
železnice: general **Vladimir Gajdoš**,
javna dela: general **Karel Husarek**,
kmetijstvo: dr. **Ladislav Feierabend**, dosedanji direktor žitne monopolske uprave,
socialna politika: dr. **Peter Zenkl**,
ministra brez portfelja: dr. **Stanislav Bukovsky**, dr. **Hugo Vavrečka**, dr. **Ivan Parkanj**.

Pravosodnemu ministru Fajnoru je začasno poverjetno tudi vodstvo ministrstva za izenačenje zakonov, prometnemu ministru Gajdošu pošta in brzojav, dr. Zenklu ljudsko zdravje in telesna vzgoja, dr. Bukovskemu pa začasno vodstvo ministrstva za šolstvo in telesno vzgojo.

Poleg obeh slovaških ministrov, ki sta že v vladi, bo naknadno imenovan še en slovaški minister.

Nova vlada nima izrazito politične barve in jo smatrajo nekako za kabinet sredine, v katerem imajo večino strokovnjaki. Glavna naloga nove vlade je izvedba monakovskih sklepov in preureditev države v okviru novih meja. Pozornost je zbudila zlasti sprememba na položaju zunanjega ministra. Imenovanje dosedanjega poslanika v Rimu Hvalkovskega za zunanjega ministra tolmačijo v diplomatskih krogih za znak preorientacije češkoslovaške zunanje politike in sodijo, da se to ni zgodilo brez pritiska velesil. Novi zunanji minister naj bi skušal doseči zbližanje z Nemčijo in novo ureditev mednarodnega položaja ČSR.

Henleinovci izzivajo nemire

V še nezasedenem ozemlju napadajo državne urade

PRAGA, 5. oktobra (ČTK). V pokrajinah severne in zahodne Češke je prebivalstvo nemške narodnosti ohranilo mir. Iz Libereca poročajo, da je nemško prebivalstvo pripravljalo sprejem nemške vojske, misleč, da bo potovala tam skozi, medtem pa nemške čete niso korakale skozi to mesto. Zaradi tega se je prebivalstvo v miru in redu razšlo. Nasprotno pa poročajo iz severnozahodne pokrajine iz kraja, ki meji s predeli, ki so jih zasedle nemške čete, o nezakonitem delovanju neregularnih oddelkov Henleinovih rediteljev. Tako so v Kasperski Hori zasedli sodišče, poštno poslopje in druge uradne zgradbe. Oddelki orožnikov, carinikov in garde državne obrambe so bili poslani na kraj dogodka, da vzpostavijo mir. Do neredov je prav tako prišlo tudi v Ordenu, kjer so sudetski Nemci demolirali dve hiši..

VARŠAVA, 5. oktobra. AA. (Havas). Včeraj so poljske čete vkorakale v kraja Trojač in Jablunkov, kjer se nahajajo važne industrije. V Jablunkovu je središče železniške industrije.

Nove zahteve Madžarov

Praga, 5. okt. (Reuter). Madžarska vlada je včeraj izročila praški vladi noto, v kateri zahteva, da odstopi ČSR Madžarski takoj vsaj tisti del ozemlja, na katerem žive zgolj samo Madžari, da bi s tem pokazala svojo dobro voljo. Madžarska vlada tudi zahteva, naj se jutri sestane mešana komisija, ki naj bi razpravljala o madžarskem manjšinskem vprašanju v ČSR.

Daladier je dobil pooblastila

Celonočna seja poslanske zbornice — Vladna večina se je pomaknila na desno

Pariz, 5. okt. br. V poslanski zbornici in senatu je bila včeraj popoldne prečitana deklaracija vlade o razvoju dogodkov v zadnji dobi in o sodelovanju Francije pri reševanju mednarodne krize. Slično kakor angleška poudarja tudi francoska vlada, da ni bilo drugega izhoda, če se je hotelo izogniti vojni. Tudi francoski parlament je imel polno besed sočutja s Češkoslovaško. Pozno zvečer je bila vladi s 555 : 75 glasovom izrečena zaupnica.

Takoj nato je sledila razprava o finančnem pooblastilnem zakonu, ki ga je predložila vlada, da bi mogla kriti izdatke za mobilizacijo. Na ponovna vprašanja poslancev, Daladier ni hotel navesti podrobnejših številk. V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da je stala mobilizacija Francijo okrog 20 milijonov funtov (pet milijard dinarjev). Razprava je trajala vso noč in je zbornica šele ob 4.45 prešla k glasovanju. Za pooblastilni zakon je glasovalo 331 poslancev, proti 78, dočim se je 200 poslancev glasovanja vzdržalo. Vzdržalo se je vseh 170 socialnih demokratov in 30 drugih levičarskih poslancev. Kompaktno so glasovali za vlado radikalni socialisti, sredina in skrajna desnica.

Zunanje-politični odbor senata je izdal komunike, v katerem poudarja, da je treba popolnoma revidirati francosko zunanjo politiko na podlagi monakovskih sklepov. Predvsem je treba doseči zbližanje z Italijo. V zvezi s tem zatrjujejo v dobro poučenih krogih, da je Anglija ponudila svoje posredovanje.

General Jan Syrovy

je snoči sestavil novo vlado, v kateri sta še dva generala. V novi vladi sta tudi dva Slovaka, tako da ima značaj koncentracijskega kabineta. Nova vlada nima poudarjene politične barve in ima v glavnem nalogo, rešiti sedanje mednarodne probleme.

Angleško jamstvo za Češkoslovaško

London, 5. oktobra. AA. (Reuter). Ko je odgovarjal v imenu vlade na vprašanje, če so angleške garancije novih češkoslovaških meja že stopile v veljavo, je minister za koordinacijo oboroževanja Inskip rekel med drugim tole:

Parlament naj blagovoli sprejeti na znanje, da se bo pogodba o garancijah šele izdelala, a sedaj čakajo še na nekatere stvari, ki zanimajo vse vlade, ki so se izjavile pripravljene dati garancije. Šele nato bo stopila v veljavo angleška obveza. Vse dotlej, dokler se to ne zgodi, pa naše garancije še niso stopile v veljavo, vendar pa se angleška vlada čuti moralno obvezano do ČSR, da sprejme te garancije tako, kakor da so one že stopile v veljavo. Zaradi tega bi se angleška vlada v primeru, če bi bila ČSR prizadeta po neizzvanem napadu, vsekakor čutila poklicano, da ukrene vse, kar je v njeni moči, in kar more storiti za zaščito češkoslovaške republike.

Špekulanti na delu

Praga, 5. okt. AA. (ČTK). V tješinski pokrajini so se pojavili številni goljufi s trditvijo, da se je poljski zlot povzpel od 5 do 40 ali celo do 50 Kč ter da se bo njegova vrednost še visoko stopnjevala. Potemtakem so ti goljufi prodajali zlote za mnogo višjo ceno, kakor pa je njegova stvarna borzna vrednost. Opozarja se prebivalstvo, naj se teh goljufov izogiba.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Borzna poročila.

Curih, 5. okt. Beograd 10.—, Pariz 11.75, London 21.05, Newyork 438.75, Bruselj 74.175, Milan 23.075, Amsterdam 238.70, Berlin 175.60, Praga 15.10, Varšava 83, Bukarešta 3.25.

V Londonu še niso glasovali

Vsi govorniki naglašajo potrebo pospešene oborožitve, ker ne smatrajo, da je evropski položaj že razčiščen

LONDON, 5. oktobra. br. Debata v gornji in spodnji zbornici o Chamberlainovem poročilu se je včeraj nadaljevala ves dan do polnoči. V obeh zbornicah so govorniki kritizirali politiko Chamberlaina in naglašali, da bi bilo nevarno udajati se iluziji, da je bil z monakovskimi sklepi dosežen trajen mir. V gornji zbornici je celo Baldwin, ki je sicer hvalil zasluge Chamberlaina, izrecno poudarjal, da je treba sedaj storiti vse za pospešeno izvedbo oboroževalnega programa. V tem pogledu ne sme biti nobene razlike med vladno večino in opozicijo. Pred seboj imamo izredno težko leto. Tisti, ki kritizirajo sedanjo reševanje mednarodne krize, morajo vedeti, da ni vseeno, ali se spustimo v boj že danes, ali pa šele jutri, ko smo dobro pripravljeni. V sličnem smislu so govorili tudi ostali govorniki tako v gornji kakor v spodnji zbornici. Veliko pozornost je vzbudil govor ministra za koordinacijo državne obrambe sira Thomasa Inskipa, ki je odgovarjal v imenu vlade. Podal je zanimivo sliko o sedanjem stanju državne obrambe in naglasil, da so se pri sedanji krizi pokazale razne pomanjkljivosti v angleškem obrambnem sistemu. Nemudoma so bili izdani potrebni ukrepi, da se to popravi. Napovedal je tudi, da vlada resno razmišlja o uvedbi splošne vojaške obveznosti, da bi na ta način zagotovila primeren kader redne in dobro izvežbane armade. Debata je bila opoldne prekinjena in se bo še danes nadaljevala. Glasovanje bo najbrž šele jutri, nakar bo zasedanje odgodeno do 1. novembra pod pogojem, da se takoj zopet skličeta obe zbornici, če bi se mednarodni položaj znova poostril.

Politični obzornik

Lekcija „Obzoru"

»Obzor« je znan, da gori dan za dnevom, leto za letom eno in isto lajno. Preje je dolgi dve leti pisal članke dan za dnevom o sporazumu sprva med dr. Mačkom in dr. Stojadinovičem, nato pa med dr. Mačkom in združeno srbijansko opozicijo. Sedaj pa že dve leti gloda na isti kosti — napada dan za dnevom JNS. Sprva jo je vsak dan polagal v grob in ji pisal posmrtne članke. Nato je napovedoval njen razkroj in razpad. Pa se ni ne eno, ne drugo uresničilo. Zato ne govori nič več o smrti JNS, ne o njenem razkroju in razpadu, pač pa se v potu svojega obraza trudi, da bi dokazal, kako je popolnoma izključeno, nemogoče, da bi kdaj JNS mogla uveljaviti svoj program in dobiti v roke vladno krmilo. To »Obzorovo« lajno posluša javnost vsak dan, zato se ni čuditi, da se je je že temeljito naveličala. Naveličala se je je celo klerikalna »Hrvatska straža«, ki daje »Obzoru« to-le lekcijo: »Obzor«, objavljajoč v »Strankarskem pregledu« enega izmed svojih neštevilnih dolgočasnih člankov o JNS, se brani in zagovarja pred očitkom, da so bili stari »Obzoraši« pristaši integralnega jugoslovenstva, ker da so bili oni samo za ravnopravnost... Pustimo na miru stare »Obzoraše«, ki so nekoč zares predstavljali znaten del hrvatskega javnega mnenja, dočim stoji danes za »Obzorom« samo anonimno delniško društvo. Nič ni bolj netočno, kakor da se danes »Obzor«, lastništvo d. d., kiti z zaslugami nekdanjih hrvatskih javnih delavcev. Še večja netočnost pa je, ako se ta »Obzor«, lastništvo anonimne d. d., hvali, da je bil vedno proti vsem centralističnim režimom, ko vendar vsakdo ve za njegovo sodelovanje na pr. pri uvedbi Živkovićevega režima. Nimamo nobenega posebnega interesa, da bi popravljali kogarkoli netočne trditve..., potrebno pa je opozoriti na to, kako je »Obzor« izredno širokogruden v presojanju lastnega postopanja. Ako v tujem očesu tudi ni dlake, on si jo izmisli, a v svojem ne vidi niti bruna.«

„Zrušitev človeškega reda"

»Tudi pri nas se stranke že od nekdaj izživljajo tako, da vplivajo izključno na čustvo sovraštva. Svoje delo usmerjajo bolj v rušenje nasprotnikovih postojank, kakor v ostvaritev lastne stavbe... Strup nekdanjih sramotnih let se je znova razlil po narodnem telesu... Pristaš je avtomatično prijatelj, nasprotnik je avtomatično sovražnik. Človekova vrednost postaja žrtev divjega nasilja. Pristaš je kljub morebitni osebni nevrednosti vreden človek, nasprotnika je brez ozira na njegovo osebno veličino treba preganjati in uničiti. Tako ravnanje pelje z železno doslednostjo v popolno zrušitev človeškega reda. Človek ne uničuje le sočloveka, marveč samega sebe, človeka sploh.« — »Dejanje« št. 7.

Poljski greh

Novosadski »Dan« je te dni objavil članek o slovanski vzajemnosti. V tem članku poudarja list, ki je glasilo JRZ za Vojvodino, med drugim tudi to-le: »Poljaki so se že prej večkrat pregrešili proti interesom slovanske vzajemnosti, zato pač ni noben čudež, ako so to storili tudi to pot v vprašanju Tješina. Samo poljska kratkovidnost in sebičnost je mogla povzročiti, da so Poljaki pozabili na koridor in vso pozornost posvetili vprašanju Tješina. Kako je mogoče, da mislijo danes samo na Tješin, a ne mislijo na to, kaj bo jutri s koridorjem. Da so Poljaki to pot hudo grešili in zadali težak udarec ideji slovanske vzajemnosti, bodo imeli, kakor se zdi, na žalost že v kratkem priliko, da se prepričajo. Odkod bodo potem dobili pomoč?« — Podpisujemo!

„Ako hočemo nacionalno državo..."

Vojvodinsko glasilo JRZ je priobčilo niz člankov pod naslovom »Za ostvaranje nove nacionalne svesti«. V enem izmed teh člankov čitamo: »V novi državi bodo vse naše verske organizacije mogle samo na ta način sebi izvojevati naslov narodnih cerkva, ako bodo tudi s svoje strani pripomogle izgraditi nov nacionalizem s tem, da bodo dobrovoljno izpustile eden in drugi narod izpod svojega skrbstva. Kot narodne cerkve bi lahko napravile to uslugo svojemu narodu. Kot narodne cerkve so v nas vzgajale in vzgojile voljo, da bi ne bili en narod. One morajo sedaj uvideti, da tak nacionalizem ne odgovarja državnim interesom. Država mora počivati na enem nacionalizmu, ako hočemo, da bo nacionalna država. Država mora proniknit v našo dosedanjo narodno zavest s posebno tendenco, da od nje oddvoji versko. Naše cerkve morejo, ako hočejo biti koristne svojemu narodu in svoji državi, svojo dobro voljo dokumentirati samo tako, ako bodo podpirale državo, da izvrši to zgodovinsko misijo čim preje in čim lažje. Njih dolžnost je, da razumejo, da so v našem narodnem življenju doigrale eno svojih vlog. Dobro ali slabo? Na našo korist ali škodo? O tem naj sodijo bodoča pokolenja. V novem našem državnem življenju jih čaka druga vloga: da pokažejo svoja državotvorna razpoloženja tudi v dejanjih, podpirajoč državo pri ločitvi nacionalne zavesti od verske, vzgajajoč v ljudskih masah voljo, da postanemo kljub vsej verski razdvojenosti tudi v svojih dušah ono, kar smo dejansko že itak: en narod!« — Člankarjevim izvajanjem ni moči ugovarjati s stališča narodnih in državnih interesov. Zato smo radovedni, kakšno stališče bodo zavzele napram stališču, ki ga je izneslo vojvodinsko glasilo JRZ, verske organizacije. Razpravi, ki se bo o sproženem problemu brez dvoma razpletla, bomo posvetili vso pažnjo.

Katera mesta pripadejo Nemčiji

Po monakovskem diktatu pripadejo Nemčiji ta-le večja mesta v Sudetih: Ústí s 44.000 prebivalci, Liberec s 40.000, Jablonec s 34.000, Chomutov s 33.000, Cheb z 32.000, Teplice-Šanov z 31.000, Most z 28.000, Karlovy Vary s 24.000, Krnov (Jägersdorf) s 23.000, Aš s 23.000 in Podmokly s 23.000 prebivalci. Vsa večja mesta ostanejo Češkoslovaški: Praga z 920.000 prebivalci, Brno z 280.000, Moravska Ostrava s 130.000, Bratislava s 130.000, Plzeň s 120 tisoč, Olomouc s 70.000 in Českе Budějovice s 50.000 prebivalci. Okrnjena Češkoslovaška bo imela okroglo 12 milijonov prebivalcev, približno toliko, kolikor jih je v celoti imela ob svoji ustanovitvi leta 1918.

V 3 mesecih zgrajena proga do Sv. Križa

Dolga je 3800 m, stala je 2 milijona in pol dinarjev, zgradili so jo domači inženjerji in delavci

Ljubljana, 5. oktobra

Splošna želja ljubljanskega prebivalstva, da bi speljali tramvaj tudi do pokopališča pri Sv. Križu, se je uresničila. Včeraj je bila nova tramvajska proga k Sv. Križu slovesno odprta. S šmartinske ceste so se odpeljali zastopniki banske uprave, mestne občine z županom dr. Adlešičem in zastopniki Maloželezniške družbe v treh vozovih k Sv. Križu, kjer je svetnik prof. inž. Alojz Horvat novo progo proglasil za odprto, blagoslovil pa jo je arhidiakon dr. Klinar ob pomoči šentpetrskega župnika g. Košmrlja in svetokriškega župnika g. Legata.

L. 1901 je bila zgrajena prva tramvajska proga v Ljubljani. Šele 30 let kasneje, to je l. 1930., je mestna občina zgradila progo na Vič in v Šiško, katero pa je bilo treba podaljšati do št. Vida. Že v tem letu je tedanji občinski svet razmišljal tudi o zgraditvi proge na pokopališče. Odobreni so bili že načrti, a proge niso zgradili, ker ni bilo denarja niti upanja na posojilo. V juliju l. 1937. je sedanji upravni svet Maloželezniške družbe razpravljal o zgraditvi proge k Sv. Križu. Pred pičlim letom je upravni svet napravil načrt za dvotirno progo. Načrt je bil letos v marcu odobren. Dne 1. julija so pričeli delati s polno paro in po treh mesecih je bila proga dograjena. Danes bo izročena splošnemu prometu.

V treh mesecih je bila zgrajena proga, ki je 3800 m dolga. Stroški so znašali 2.5 milijona din. Pod nadzorstvom ravnatelja ing. Janka Ženka in ing. Petra Kresnika je delalo 80 delavcev in 17 kvalificiranih strokovnjakov. Pridno in trdo so delali okoli 60.000 ur. Za zgraditev proge so potrebovali 4200 žlebičastih in 3400 m železniških tračnic in 2200 pragov. Vožnja je posebno prijetna, mirna in mehka po železniških tračnicah, ki so položene na prožne lesene pragove. Za utrditev proge je bilo potrebno 600 kub. m kamna in 2800 kub. m gramoza. Porabili so 4200 m bakrene žice in 10 kretnic. Doslej so vse tramvajske proge v Ljubljani gradili tuji inženjerji in tuji delavci, novo progo k Sv. Križu so zgradili samo domači delavci in inženjerji in to večinoma z domačim gradivom. Samo gradivo, ki ga v naši državi še ne izdelujejo, je bilo nabavljeno v tujini.

Prof. Horvat je v svojem govoru nadalje zavrnil očitke tistih, ki trde, da so tramvajske proge za staro železo in jih je treba nadomestiti z avtobusi ali pa vsaj z elektrobusi. Na sedanjem omrežju Maloželezniške družbe visi dolg čez 50 milijonov dinarjev, je pojasnjeval prof. Hrovat in Ljubljana je premajhna in prešibka za vpeljavo še druge vrste obratovanja, ker bi se s tem morali zadolžiti še najmanj za 20 do 30 milijonov. Promet z avtobusi ali elektrobusi v Ljubljani ni mogoč še zaradi naših neutrjenih in netlakovanih cest. Za ureditev in modernizacijo vseh naših cest bi pa Ljubljana potrebovala ogromne milijone. Zvezo s pokopališčem smo morali zgraditi ne samo zaradi gospodarskih koristi, temveč tudi zaradi tega, da je vsemu prebivalstvu in vsem slojem dosegljiv del mesta, kamor nas vleče pieteta in srce. Investicije za električno cestno železnico so res velike, vendar pa je obratovanje najcenejše med vsemi prometnimi sredstvi. Z uvedbo avtobusnega in elektrobusnega prometa bi imeli nedosegljive stroške in tudi mesta v tujih državah pričajo, da je cestna električna železnica najbolj ekonomična. V dokaz teh trditev je prof. Hrovat naštel mesta v Nemčiji in v Ameriki in nemško statistiko o stroških za obratovanje s tramvajem. Zahvalil se je tudi vsem, ki so sodelovali pri gradnji, zlasti pa županu dr. Adlešiču, ki je priskrbel denar.

Na Šmartinski cesti se je zbrala množica, ki je z vidnim veseljem opazovala tri okrašene tramvajske vozove, s katerimi je bila nova proga odprta. Številni kolesarji so se spustili za vozovi k Sv. Križu. Občinstvo je povabil župan v tretji voz, gruča otrok je pa kar tekla za vozovi od viadukta do pokopališča. Po otvoritvi so bili zastopniki povabljeni na dobro zakusko v gostilno »Pri Pavšku«, kjer je župan dr. Adlešič iznesel zanimive spomine iz časa, ko je prevzel županske posle. Tedaj so prišli k njemu zastopniki družbe Siemens in zahtevali, da bi župan podpisal neko obvezo. Pozneje se je izkazalo, da bi bila Maloželezniška družba v Ljubljani in z njo ljubljanski tramvaj saniran v korist Siemensa in v škodo mestne občine, ako bi zastopniki Siemensa dosegli svoje namene. Župan je poudarjal, da je zdaj ljubljanski tramvaj saniran in v resnici last mestne občine ter je izjavil da bodo kmalu uresničene želje prebivalstva glede novih prog, ki bodo vezale središče s Savo, Mostami in Štepanjo vasjo.

Anice Thurnherjeve zadnja pot

Tako lepih pogrebov je videla Višnja gora še malo

Višnja gora, 4. oktobra

Lep, solnčen dan je bil včeraj. Dolenjska je že vsa odeta v jesensko odejo. Listje je orumenelo. Na njivah pa dozoreva ajda. Kljub vsej prirodni lepoti in solncu pa so se zbirali v Višnji gori ljudje sklonjenih glav. Prihajali so na pogreb mlade učiteljice in matere gospe Anice Thurnherjeve...

Že mnogo pred napovedano uro so prihajali ljudje iz mesta in okolice. Jutranja vlaka sta z obeh strani pripeljala toliko pogrebcev, kakor jih vidimo pri nas le redko. Saj je bila smrt gospe Anice prvi udarec ,ki je zadel višnjegorsko aktivno učiteljstvo. Izredno mnogo pogrebcev je prispelo tudi z avtomobili. Thurnherjevi so znani daleč naokrog in povsod imajo mnogo prijateljev. Pred hišo žalosti so stali kakor na častni straži starejši šolarji. Sredi cvetja pa je snivala gospa Anica, ki nam jo je kruta smrt pograbila mnogo prezgodaj.

Ob pol desetih je prispela duhovščina z župnikom g. Vidmarjem. Iz njenega rojstnega kraja, Stične, pa so prispeli tudi trije menihi, da pomagajo pri žalnih obredih. Med njimi je bil tudi mladi pater dr. Kurent, ki je bil eden prvih učencev, ko je gospa Anica pričela poučevati v svojem rojstnem kraju.

Po pogrebnih obredih so pred hišo žalosti zapeli domači pevci v srce segajočo žalostinko, potem se je pa razvil proti dolini do cerkvice Sv. Tilna dolg žalni sprevod. Spredaj so šli šolarji in skoraj vsi so nosili kite jesenskega cvetja, da obsujejo z njim v slovo grob ljubljene učiteljice. Za užalošćenimi domačini so stopali predstavniki oblastev in uradov na čelu s sodnim starešino dr. Močnikom ter županom in banskim svetnikom g. Štruklјem. Nepričakovano mnogo je bilo učiteljev in učiteljic, ki so imeli v gospej Thurnherjevi vrlo tovarišico ter odlično stanovsko in prosvetno delavko. Gospa Anica je bila pri svojem polnem zdravju tudi vneta sokolska delavka ter znana igralka in pevka. Prav zato so jo spremili na zadnji poti tudi mnogi Sokoli v civilu in z znaki, a prekritimi s črnim florom.

V sprevodu je bilo tudi okrog 30 vencev, ki so jih darovali domači, pa tudi nekatera društva, med drugimi domače Sokolsko društvo, učiteljsko in učiteljski zbor domače šole.

Pri Sv. Tilnu je bila maša, od tam pa so dvignili krsto blage pokojnice na poslednjo pot. Počivala bo na novem župnem pokopališču, kjer je našla večni mir šele kot druga pokojnica. Nedavno so šele otvorili novo pokopališče in pokopali na njem prvega mrliča.

Uspehe, pa tudi trpljenja polno življenje blage učiteljice je prikazal najprej predsednik domačega učiteljskega društva g. Zupančič iz Litije. Podčrtal je zasluge tovarišice Anice na šolskem in prosvetnem polju ter naglasil njeno stanovsko zavest kot članice JUU. Ob zaključku je sporočil zahvalo in pozdrave vsega učiteljstva iz litijskega sreza in zadržanega šolskega nadzornika g. Ivana Bezeljaka. Kot marljivo in odlično učiteljico in začasno šolsko upraviteljico pa je očrtal tukajšnji šolski upravitelj g. Janko Kokalj. Prikazal je gospo Anico, ko je bila še polna zdravja in vedrega nasmeha, potem pa jo je skrušila bolezen in strla smrt...

Spet so zapeli naši pevci žalostinko, ko pa so grobarji pričeli zasipati grob gospe Anice, je jok presunjal vso množico...

Le počasi so se razhajali pogrebci s trpko zavestjo, da smo položili v grob vrlo ženo, plemenito mater in odlično prosvetno delavko. Gospej Anici Thurnherjevi bodi ohranjen častен spomin!

Sadna letina v Sloveniji

Ljubljana, 5. oktobra

Letošnja sadna letina je v mnogih krajih Slovenije dobra, v mnogih pa tudi zelo slaba. Jabolka in hruške so obrodile večinoma slabo. Dobro so obrodila jabolka v Slovenskih goricah in v Prekmurju, prav dobro pa v srezu Gornji grad. Hruške so obrodile dobro samo v ptujskem srezu. Češplje so obrodile v Sloveniji na splošno zelo dobro, razen škofjeloškega in slovenjgraškega sreza. Breskve so obrodile v splošnem še dokaj dobro. Vinska letina bo v splošnem prav dobra. Grozdja je mnogo in tudi sladko je, tako da se obeta dobro vino. K temu je mnogo pripomoglo zlasti lepo vreme v septembru. Zdaj pa grozdje že pokа in gnije, kjer ga še niso obrali.

Zimska jabolka prodajajo kmetje v celjski dolini po 3 din, dočim so enaka jabolka v radovljiškem srezu po 3.50 do 4 din kg. Načelstvo SVD je v smislu sklepa zadnje skupščine sklenilo prirediti s sodelovanjem velesejmske uprave v drugi polovici oktobra na ljubljanskem velesejmu sadni sejem. Za sadje, ki bo na velesejmu na prodaj, bodo poskrbele v prvi vrsti podružnice SVD. Podružnice bodo zbirale sadje pri svojih članih. Sejem bo trajal tri dni.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 5. oktobra.

Ponoči okrog ene je začul stražnik na Sv. Jakoba trgu nenadoma sumljiv ropot. Stražnik je hitro stopil tja, odkoder se je slišal ropot in zagledal poleg trafike Terezije Tilerjeve, pri šentjakobskem mostu dva sumljiva moška. Stražnika nista takoj opazila, čim pa je prestopil, sta se ozrla in tisti hip že tudi vrgla proč dežne plašče ter pobegnila. Prvi jo je ubral proti Čevljarskemu mostu in dalje na Hribarjevo nabrežje, drugi pa po Gallusovem nabrežju, od tam pa po Prečni ulici na Mestni trg. Stražnik je oba zasledoval in prvega dohitel na Hribarjevem nabrežju, kjer ga je aretiral. Mož je madžarski državljan nJanoš Domboš, ki je povedal, da se piše drugi zasledovanec Ivan Petrov, po poklicu kovač, doma iz Apatina. Pozneje se je izkazalo, da sta Domboš in Petrov nekje ukradla kramp, s katerim sta bila že odtrgala pri vratih trafike dve ključavnici. Iz trafike sta nameravala pobrati denar in blago.

Pred dnevi so bili prijeti še nekateri člani vlomilske družbe Ludvika Kolmana, ki je imel skrivališče v gozdu pri Zapužah, med drugimi tudi 33letni Salih Alkašović in 32letni Ivan Bučar, doma iz Trebeljevega nad Litijo. Oba sta bila zaposlena na neki novi stavbi. Alkašovič in Bučar sta pred tedni vlomila tudi v mlekarno Marije Režek v Janševi ulici, kjer sta odnesla okrog 2150 din. Alkašovića in Bučarja so detektivi že tedaj prijeli, vendar so ju na sodišču izpustili, ker jima niso mogli dokazati vloma. Bučar je namreč pred aretacijo okradel celo svojega pajdaša Alkašovića in sicer mu je pobral njegov delež pri vlomu v Režkovo mlekarno, ko se je Alkašović preoblačil in za ta hip pustil denar v starih hlačah. Sedaj so Bučarju dokazali še nekaj vlomov v Šiški, ki mu jih poprej niso mogli dokazati. Bučar in Alkašovič sta nedavno vdrla tudi v stanovanje neke Zidaričeve v Rožni ulici, kjer sta ukradla več obleke, a je bil tega vloma prvotno osumljen neki v bližini stanujoči akademik.

Sodba v ovaditeljski aferi

Ljubljana, 5. oktobra

Včeraj se je nadaljevala prekinjena razprava proti zasebnemu uradniku Petru Pircu in posestniku Antonu Sagmeistru iz Šiške. Sodišče je zaslišalo nekaj novih prič in tudi poslanca Komana, ki je izjavil, da je res interveniral na prošnjo Antona Sagmeistra glede ovaditeljske nagrade, ki bi pripadala Pircu. V Beogradu je izvedel, da je bila Kemična tovarna v Mostah kaznovana zaradi tihotapljenja valut na denarno kazen 125.000 din. Aktov glede ovaditeljske nagrade, ki bi pripadala Pircu, pa ni našel v pristojnih ministrstvih. Ko se je vrnil iz Beograda, je poslanec Koman izvedel, da so Pirca in Sagmeistra zaprli. Poslancu se je zdela zadeva sumljiva, ko mu je Sagmeister prinesel nekakšno vlogo na ministrstvo, v kateri je bilo zapisano, da bi morala Kemična tovarna plačati nad 5 milijonov dinarjev kazni in bi ena tretjina pripadala ovaditelju, to je Pircu.

Iz aktov je bilo razvidno, da je finančna oblast v resnici naložila Kemični tovarni kazen nad 5 milijonov din in se je erar tudi vknjižil za to vsoto na premoženje Kemične tovarne. Prva in druga sodna instanca sta Kemično tovarno obsodili, Državni svet v Beogradu pa je pozneje sodbo razveljavil. Letos je erar vknjižbo na premoženje Kemične tovarne izbrisal.

Pirc se je zagovarjal, da mu je potrdila, da ima pravico do polmilijonske nagrade, izročil neki Matjašič. Senat je poklical na razpravo mestnega uradnika Matjašiča, Pirc pa je takoj izjavil, da ta ni tisti, ki mu je dal potrdila. Zaslišana je bila tudi neka magistratna uradnica, ki je izpovedala, da je Pirc bil kupec njenega zemljišča in ji je pokazal potrdilo finančne direkcije, da bo dobil veliko ovaditeljsko nagrado.

Sodišče se je prepričalo, da je Peter Pirc kriv. Obsojen je bil na 7 mesecev strogega zapora, ker je osleparil neko žensko, kateri je izročil dekret banske uprave, da je sprejeta v službo kot snažilka, ker je ponaredil dve potrdili finančne direkcije kot dokaz, da ima pravico do polmilijonske ovaditeljske nagrade ter je ponarejene listine predložil kot prave dvema trgovcema z namenom, da bi oba trgovca osleparil. Anton Sagmeister je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov o krivdi po § 280 k. p. Pirc kazni ni sprejel, izjavil je, da je nedolžen.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 5. oktobra: Žene na Niskavuoriju. Izven

Četrtek, 6. oktobra: Izsiljena ženitev. Ljubezen - zdravnik. Red Četrtek.

Petek, 7. oktobra: zaprto

Sobota, 8. oktobra: Potopljeni svet. Premiera. Premierski abonma

Nedelja, 9. oktobra: Veriga. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

*

»Potopljeni svet«, delo Stanka Canjkarja bo imelo v soboto svojo krstno predstavo v drami. Igra slika konflikt človeka, čigar močno razviti čut za pravičnost ga sili, da išče pravega razmerja do življenja in njegovih zahtev, ki jim skuša služiti z vso zavestjo odgovornosti. Svojevrstno obravnavani zaplet z udarnimi dialogi nam obeta nadvse zanimivo predstavo. Igrali bodo: Danilova, V. Juvanova, Šaričeva, glavno moško vlogo Debevec, nadalje Gregorin in Sever. Režiser: Debevec.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 5. oktobra: Ero z onega sveta. Red Sreda

Četrtek, 6. oktobra Na sinjem Jadranu. Premiera. Premierski abonma

Petek, 7. oktobra: zaprto

Sobota: 8. oktobra: Na sinjem Jadranu. Izven

Nedelja, 9. oktobra: Tosca. Gostuje ga. Zinka Kunc-Milanov, članica Metropolitanske opere v New Yorku. Izven. Zvišane operne cene.

SOKOL

Občni zbor Sokola v Štorah

V nedeljo se je vršil v Štorah 9. redni občni zbor sokolskega društva Štore-Teharje. Navzočih je bilo mnogo članov, pa tudi župni delegat Kramar. Vsa poročila so bila sprejeta z odobravanjem na znanje župni delegat je naslovil na društvo nekaj toplih besed, v katerih se je zahvaljeval zlasti dramatskemu odseku, ki je priredil v preteklem poslovnem letu 16 predstav.

Nato je bila izvoljena nova uprava. Starosta: Franc Pocajt, namestnik staroste Josip Hermann, ki bo obenem tudi prosvetar, njegov namestnik Janko Sattler, tajnik Ferdo Mavrič, načelnik Jurij Cehovin. J. Skale, namestnik načelnika, Milica Hermanova, načelnica, Berta Herlmanova, namestnica načelnice, K. Fila, blagajnik, R. Slatav, matrikar, Franc Zupanc, st. gospodar, Rudolf Crešnik referent strelskega odseka.

Člani uprave: B. Crešnik, Franc Zupanc ml. in J. Kocjančič. Nadzorni odbor: Andrej Pavšič, Karel Jug, J. Zaihen. Razsodišče I. Štart, M. Lavrič in Rihard Ulaga. Skupščino je zaključil br. starosta z vzklikom staršini Nj. Vel. kralju Petru, ki so se mu navdušeno pridružili vsi navzoči.

*

— **Sokol v Medvodah pridno dela.** Ceravno se že dolgo nismo oglasili, smo delali. Te dni smo dokončali dograditev drage stope našega doma in se s tem približali za velik korak naprej cilju Petrove petletke. Pridobili smo na prostoru, da se bomo lahko na široko razvijali. Z denarjem smo malo v stiskah, zato bo bodoče leto spet v znamenju vsestranskega požrtvovalnega dela. V nedeljo 9. t. m. imamo občni zbor; odbor bo menda isti z malimi spremembami, saj ga menda ne bo med nami, ki bi sredi največjega dela in telesnega poleta vrgel puško v koruzo. Letos smo že imeli nekaj prireditev. Uprizorili smo »Desetega brata«, »Beneške trojčke«, 16. in 23. t. m. uprizorimo »Švejka«. Zadnja prireditev bo z zabavo, zato vabimo vesele ljudi, da nas podpro. Tudi telovadba še gre. Do sedaj je bilo mnogo dela, upajmo da bo sedaj številčno boljše. Mnogo, mnogo še potrebujemo, a z vero vase in svoje mišice bomo vse dosegli. Pri tem nas navdaja tudi zadovoljstvo, da imamo na svoji strani vodstvo naših tovarn, ki nam gre vsestransko na roko. Tudi nova tovarna motri s simpatijami naš razvoj, zato jedva čakamo njenega začetka ter ga z veseljem pozdravljamo, želeč srečnega dela v korist kraju in podjetnikom.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 5. oktobra katoličani: Placid

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ljubezen v džungli
Kino Sloga: Otok smrti
Kino Union: Ponočni doživljaj
Kino Moste: Piešem za Tebe in 3 žurnali

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Izpod sita

Društvo je kakor človek. Živi, živi, nazadnje pa zaspi ali umre. Vzroki društvene smrti so tudi različni. Eno društvo umre po krivdi članov, drugemu zavije vrat odborova lenoba, tretje konča svojo življenjsko pot zaradi akutnega hiranja, četrto omaga pod težo razmer in okoliščin. Tako bi lahko našteli še vse polno vzrokov žalostnega konca v društvenem življenju.

V Ljubljani nam društev ne primanjkuje. Lahko bi celo rekli, da jih imamo skoraj preveč. Mnoga so potrebna in koristna, nekatera pa tudi ne. Včasi nastanejo okoliščine, ko je najbolje, če društvo samo zaspi in zapade pozabi. Vsako društvo se lahko razide in objavi to v »Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine« v poljubni številki.

Iz Škofje Loke

— **Sizifovo delo je opravljala** škofjeloška mladina lani, ko je zasajala na Kamnitniku gladek bor, kanadsko brezo in topol. Okrog tisoč sadik je šlo v zemljo, zdaj pa se je izkazalo, da je domala ves nasad uničen. Niti sledu ni po obronkih Kamnitnika, da bi bilo sploh kdaj kaj posajenega. Tako seveda Kamnitnik ne bo nikoli pogozden in vprašanje je ali ima sploh smisel zasajati goličave, ako žive med nami taki divjaki.

— **Slaba sadna letina.** Jesen gre v deželo in čas bi bil, da polagoma spravimo tudi naše sadje, pa letos ne bo kaj posebnega. Splošno lahko rečemo, da je letošnja sadna letina v škofjeloškem okraju slaba. Zlasti Selška in Poljanska dolina sta ostali brez sadja. So namreč na Sorškem polju nasadi, kjer so jablane in hruške obrodile. Splošno pa kaže z jabolki in hruškami slabo, s češpljami pa srednje dobro. Jabolka prodajajo do 2 do 3 din kg. Spričo pičle sadne letine tudi delovanje sadjarskih in vrtnarskih podružnic ne more zavzeti letos takega obsega ko lani. Stopa pa vendar tudi letos prav s pridom v veljavo nova sadna sušilnica pri Svetem Duhu, pa tudi sicer se bo poseglo v sadjarstvo, kolikor bodo pač prilike dale. Malo verjetno pa je, da bi se Škofja Loka udeležila sadnega sejma, ki bo v oktobru v Ljubljani.

Iz Trbovelj

— **Občinska seja.** V ponedeljek, 16. oktobra bo v občinski posvetovalnici seja tukajšnjega občinskega odbora. Na dnevnem redu je med drugim oddaja del pri zgradbi treh štiridružinskih občinskih hiš, nabava mleka za občinsko zavetišče, bolnico in mladinsko kuhinjo, razdelitev podpor gasilskim četam, prenos sedeža občine Trbovlje iz kraja Trbovlje v kraj Loko, in dr.

— **Dirka avtomobilov.** Odkar je zgrajena nova banovinska cesta preko Podmeje v Savinjsko dolino, prihaja v Trbovlje vedno več luksuznih avtomobilov. So to razni trgovski potniki, pa tudi drugi izletniki, ki iščejo razvedrila in zabave v rudarskih Trbovljah. Nekateri izmed njih prirejajo po tukajšnjih cestah pravcate amerikanske dirke, da se jim pešci komaj ogibljejo. Ti dirkači vozijo po naših ozkih cestah čestokrat z brzino preko 60 in več km, tako da resno ogražajo cestni promet in osebno varnost na cesti. Umestno bi bilo, da bi varnostni organi te dirkače primerno poučili o dovoljeni brzini vožnje skozi naselja, pa četudi so to Trbovlje, kajti tudi v Trbovljah poznamo red, ki ga bodo morali tudi avtomobilisti upoštevati. Treba bo nekaj ukreniti, predno se dogodi kaka večja nesreča.

— **Tržne cene.** Zadnji plačilni dan so prinesle kmetice na tukajšnji trg mnogo svojih pridelkov, ki jih pa niso mogle spraviti v denar. Menda so vzrok temu precej visoke cene, ki so mnogo višje od lanskih. Jabolka so prodajale po 5 do 6 din kg, hruške po isti ceni, breskve po 6 din, češplje tudi po 6 din, grozdje po 6 do 8 din, paradižnike po 4 din, jajca pa po 1 din komad. Na trg so prinesli tudi prvi kostanj, ki so ga prodajale po 6 din liter. Tudi ta je dražji, kot je bil lansko leto.

— **Vaje proti napadom iz zraka,** ki bi imele biti nocoj in jutri, so preložene na poznejši čas, najbrže na prihodnjo pomlad. Tudi nočna zatemnitev doline, ki bi imela trajati dve noči skupaj, je s tem odpadena.

DANES PREMIERA! Ob 16., 19. in 21. uri **CHARLES BOYER** in lepa Amerikanka JEAN ARTHUR
v filmu najnapetejših senzacij, romantike, nežne ljubezni in avantur **PONOČNI DOŽIVLJAJ**
V tem filmu je filmana grozovita katastrofa velikega prekooceanskega parnika na edinstven, grozen in pretresljiv način!
KINO UNION, tel. 22-21

DNEVNE VESTI

— **Narodna skupščina se sestane 19. t. m.** Narodna skupščina se sestane 19. t. m., ko bo prečitan ukaz o zaključku prejšnjega zasedanja. Naslednjega dne se sestane Narodna skupščina k novemu zasedanju in na prvi seji bo izvoljeno predsedstvo.

— **Odlikovanja.** Odlikovani so z redom sv. Save II. stopnje predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelačin, z redom sv. Save V. stopnje pa predsednik Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani Ciril Majcen, Joško Berlič iz Ptuja, Mira Peterlin iz Kranja in Josip Windischer iz Novega mesta.

— **Sestanek jugoslovensko-nemškega gospodarskega odbora.** V začetku oktobra bi se moral sestati stalni jugoslovensko-nemški gospodarski odbor v Kölnu. Na željo Jugoslavije je bilo pa naknadno sklenjeno, da bo sestanek v Beogradu, ker so naši delegati zaposleni s trgovskimi pogajanji z Ameriko in s pripravami za nova trgovinska pogajanja z Italijo. Nemški delegati so že prispeli v Beograd in seje mešanega gospodarskega odbora se prično danes ali jutri. Včeraj so imeli naši delegati pod predsedstvom pomočnika zunanjega ministra Milivoja Pilje sestanek, na katerem so proučili gradivo za pogajanja z nemškimi delegati. Na sestanku jugoslovensko-nemškega gospodarskega odbora se bo obravnavalo najbrž tudi vprašanje razširjenja obmejne cone med obema državama. To je želja obmejnega prebivalstva na obeh straneh, ker bi bila tako omogočena živahnejša izmenjava blaga.

Din 78.— placate za Putnikov izlet v Trst dne 16. oktobra 1938.

— **Novi tehnični ravnatelj KID.** Upravni svet KID je imenoval za tehničnega ravnatelja železarne na Jesenicah in na Javorniku dr. inž. Hermana Klinarja. Dosedanji tehnični ravnatelj inž. Leo Dostal je moral zaradi težke bolezni odložiti to odgovorno mesto. Novi ravnatelj je iz ugledne jeseniške družine, sin inspektorja in gradbenega poverjenika pri prvi deželni vladi za Slovenijo inž. Antona Klinarja. Znan je kot eden najboljših strokovnjakov te stroke ne samo pri nas, temveč tudi v inozemstvu. Pod njegovim spretnim vodstvom se bodo v zadnjih letih temeljito prenovljeni in modernizirani obrati železarn na Jesenicah in Javorniku gotovo še uspešneje razvijali.

—lj **Večerni trgovski tečaj** na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod« Ljubljana, Domobranska cesta 15, prične v **četrtek, dne 6. oktobra.** Vpisovanje vsak dan dopoldne, popoldne in zvečer do 8. ure. Informacije in novi prospekti interesentom na razpolago. Dovoljen obisk tudi posameznih predmetov.

— **Terjatev občine za porabo električnega toka zastara v 3 letih.** Beograjska občina je imela spor z nekim odjemalcem električnega toka zaradi neporavnanih računov. Toženec je pred sodiščem izjavil, da je terjatev občine zastarela. Sodišče njegovega stališča ni usvojilo. Toda okrožno sodišče je razsodbo sreskega sodišča ovrglo in zavrnilo terjatev kot zastarelo, ker je bila stara že tri leta. Kasacijsko sodišče je to razsodbo potrdilo.

— **Nova mednarodna konvencija o železniškem prometu.** Mednarodna železniška konvencija o prevozu blaga z dne 23. oktobra 1934 je prenehala veljati 30. septembra in 1. oktobra je stopila v veljavo nova mednarodna železniška tarifa za prevoz blaga. Nova tarifa obsega mednarodno konvencijo o prevozu blaga po železnicah z dne 23. novembra 1933 s prilogami in dopolnilnimi odredbami. 1. oktobra je stopila v veljavo tudi nova mednarodna konvencija o prevozu potnikov in prtljage po železnicah.

— **Odvetniška vest.** V imenik advokatov s sedežem v Ljubljani je bil vpisan dr. Franc Skaberne.

— **Samo din 78,** brez vsakega doplačila plačate pri Putniku za izlet v Trst dne 16. oktobra 1938.

— **Avtomobilska cesta Beograd—Sarajevo—Dubrovnik.** Banska uprava v Sarajevu je poslala ministrstvu javnih del načrte mednarodne avtomobilske ceste Beograd—Sarajevo—Dubrovnik. Čim bodo načrti odobreni začno cesto graditi. Dolga bo 80 km in tlakovana z granitnimi kockami. Stroški bodo znašali okrog 100 milijonov din.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 80. z dne 5. t. m. objavlja pravilnik o zaslužku stalnih monopolskih delavcev, popravek v dopolnitvi h konvenciji o trgovini in plovitvi med Jugoslavijo in Francijo, telefonski promet, spremembe pravilnika o priznanju posevkov v dravski banovini, odločbo o denarnih kaznih po poslovnem redu za industrijska podjetja in razne objave iz »Službenih novin«.

— **Živalske kužne bolezni v dravski banovini.** Po stanju z dne 25. septembra je bila slinavka in parkljevka na 339 dvorcih, svinjska kuga na 74 dvorcih, svinjka rdečica na 50 dvorcih, kuga čebelne zalege na 11, šuštavec na 2, perutninska kolera, vranični prisad, smrkavost in garje pa vsaka na enem.

— **Za mrtva proglašena.** Okrožno sodišče v Celju je uvedlo postopanje, da se proglasi za mrtvega rudar iz Trbovelj Alojz Bajc, ki je odšel leta 1920 v Ameriko, od koder se ni več javil. Okrožno sodišče v Mariboru pa je uvedlo postopanje da se proglasi za mrtvega Franc Stavber iz Frama, ki je odšel v začetku svetovne vojne na bojišče v Galicijo, kjer je brez sledu izginil.

— **Velika vsedržavna obrtniška razstava v Beogradu.** Beograd se pripravlja na otvoritev I. vsedržavne obrtniške razstave, katere se udeleže po svoj'h organizacijah in deloma tudi neposredno obrtniki iz vse države. Razstava bo zavzemala 4 paviljone in centralni stolp beograjskega velesejma. Otvorjena bo v soboto in vse kaže, da bo prekosila vsa pričakovanja.

— **Kronski železniški rentniki zaman čakajo na izplačilo novih rent!** Že 10. aprila je bilo v »Službenih novinah« št. 11 razglašeno, da se prevedejo še vsi oni kronski železniški invalidi, ki so bili 1. avgusta 1927 pomotoma od prevedbe izpuščeni. Mesec za mesecem čakamo, da se nam rente po novem in diference nakažejo, a vse zaman. Kdo je kriv, da se prevedba ne izvrši, kakor je z zakonom določeno? Mi smo popolnoma izčrpani in s strahom pričakujemo zime; pomoč je nujno potrebna. Svoje zdravje smo pustili v težki železniški službi, sedaj se pa tako ravna z nami. Ponovno apeliramo in prosimo vse merodajne faktorje, naj se usmilijo obupujočih. Prizadeti.

— **Potujte s Putnikovim dobro pripravljenim izletom v Trst.**

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestanovitno vreme s padavinami. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani, Mariboru, na Visu in Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 28, v Zagrebu in Splitu 23, v Dubrovniku 22, v Ljubljani 20.2, v Mariboru, Sarajevu in na Rabu 20, na Visu 19. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762.4, temperatura je znašala 13.7.

— **Nesreče in nezgode.** Na Gallusovem nabrežju je včeraj težak voz pritisnil 20-letno gospodinjsko pomočnico Julko Funkljevo ob zid hiše poštne direkcije. Funkljeva je dobila hude notranje poškodbe in so jo morali nemudoma prepeljati v bolnico. — Davi malo pred 8. so bili reševalci poklicani na Tabor, kjer je neki avtoprevoznik podrl 30letno likarico pri Reichu, Marijo Kepicevo s Šmartinske ceste. Kepiceva je dobila hude notranje in zunanje poškodbe. — Na Resljevi cesti je včeraj pograbila cirkularka za roko delavca Ivana Mazija in mu odrezala več prstov — Reševalci so morali ponoči ob 2. v Kresnice, odkoder so prepeljali v bolnico 50letnega posestnika Janeza Grila z Miklavževega vrha, ki je ponoči padel pod vlak in so mu kolesa zmečkala obe nogi.

— **Orožnik se je obesil.** Po dolgem iskanju so našli včeraj zjutraj v gozdu blizu vasi Šopota v Dalmaciji obešenega orožniškega kaplarja Petra Rakiča, ki je služil na orožniški postaji v Benkovcu. Visel je na hrastu, pod njim je pa ležala prazna steklenica, iz katere je bil popil pol litra žganja. Rakič je že dolgo pravil, da si bo končal življenje, pa mu ni nihče verjel. Imel je precej sitnosti v zasebnem življenju in tudi kaznovan je bil večkrat. Zadnje čase je jel popivati.

— **Smrtna nesreča na železnici.** Včeraj zjutraj se je pripetila na postaji v Sisku težka železniška nesreča. V tovornem vlaku je doletela smrt 40letnega kretničarja Milana Kujundžića. Tik pred kretnico je skočila lokomotiva iz tira in vagoni so pritisnili na njo. Kretničar Kujundžić je bil v prvih vagonih, kjer ga je stlačilo, da je takoj izdihnil. Nesreče ni nihče kriv.

— **Kmet s konjem brez sledu izginil.** Že 21. septembra se je odpeljal kmet Josip Segon iz vasi Mala Mučna pri Koprivnici z vlakom v Vrbovec, da bi kupil konja. S seboj je vzel 2000 din. V vlaku je zvedel, da sejma ne bo, pa se je odpeljal v Zagreb. Tam je kupil konja za 1200 din in vračal se je z njim domov. Baje se je vozil z nekim drugim kmetom, konja pa je imel privezanega za njegov voz. Segon je brez sledu izginil in še danes ne vedo, kaj se je z njim zgodilo. Ni izključeno, da je postal žrtev zločina.

Iz Ljubljane

—lj **Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine** preseli z današnjim dnem svojo društveno pisarno z Bleiweisove ceste 13 na Tyrševo cesto 15-II nad kavarno Evropo (stanovanje dentista g. Bana Borisa).

—lj **Prijet slepar.** Pred dnevi smo poročali o drzni sleparij, ki jo je zagrešil neznan, dobro oblečen in zelo zgovoren možakar s tem, da se je predstavil kot posestnik Franc Repovž iz Zg. Cerovca nekemu trgovcu s kurivom v mestu in izvabil iz njega 1000 din. Sleparja so izsledili v osebi brezposelnega delavca Ivana P., ki je goljufijo priznal in se izgovarjal, da je goljufal v skrajni sili.

—lj **Vid vaših oči** si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9. Ljubljana.

Iz Maribora

— **Mariborske tržne cene.** Sadje: hruške 2 do 5, slive 4 do 8, črešnje 6 do 8, breskve 3 do 10, grozdje 3 do 8, brusnice (liter) 9 do 10, orehi 10, luščeni 36 do 40 din, kostanj 3 din (liter). Žito: 2 za liter. Pšenica 1.75 do 2, rž 1.50 do 1.75, ječmen 1.25 do 1.50, koruza 1.50 do 1.75, oves 1, proso 1.25 do 1.50, ajda 1.50, fižol 1.50 do 2.50 din. Mlečni izdelki: smetana 10, mleko 1.50 do 2, surovo maslo 24, čajno maslo 28 do 32, domači sir 10, jajca 70 p. do 1.25 din. Perutninski trg: kokoši 18 do 25, piščanci 18 do 50, gosi 32 do 40, purani 30 do 45, race 12 do 18 din. Slanina: narski trg: svinjsko meso s kostmi 13 do 14, svinjsko meso izluščeno 13 do 15, riba 15 do 17, zajec 13 do 14, salo 15 do 16, slanina 14 do 15, pljuča 7 do 8, jetra 8 do 10, rebrca 10 do 12, glava z jezikom 7 do 8, ledvice 2 do 3, noge 1 do 2 din.

— **Slinavka in parkljevka sta se pojavili na Scherbaumovem veleposestvu v Rogozi, poleg tega pa tudi pri dveh posestnikih v Bohovi.**

— **Nevaren tat za zapahi.** V Lincu so nemški varnostni organi izsledili in aretirali znanega vlomilca Franca Babiča, iz Mürzzuschlaga, pristojnega v Slovensko Bistrico, za katerim je bila izdana tiralica. Babič je leta 1936. vlomil pri trgovcu Josipu Knificu v Rušah in mu odnesel precej manufakturnega blaga. Vlomilec je že pred dvema letoma pobegnil čez mejo, zdaj so ga pa nemške oblasti izročile našim. Po zaslišanju bo izročen sodišču.

— **Vlom na Pobrežju.** Posestnik Mihael Šadl, stanujoč na Pobrežju ob Dravi 8, je prijavil orožnikom, da mu je neznan tat ukradel iz miznice listnico s 3600 din. Za tatom poizvedujejo.

— **Spremenba posesti.** Posestnik Friderik Jauk je prodal društvu »Vzajemnost železničarskih uslužbencev kraljevine Jugoslavije« stanovanjsko hišo v Tattenbachovi ulici 24 za 635.000 din. Mestna občina je kupila od posestnice Ivane čina vse hiše v Stolni ulici, da jih bo podin. Obstoji načrt, da pokupi mestna občina vse hiše v stolni ulici, da jih bo potem lahko podrla in da bo tam zgrajen popolnoma nov stavbni kompleks v smislu novega načrta.

Z Jesenic

— **Tekmovalna akademija sokolskih prvakov in prvakinj,** ki bi morala biti v soboto zvečer v Sokolskem domu na Jesenicah je zaradi izrednih razmer preložena na poznejši čas.

— **Brezobzirni kolesarji.** Nekateri kolesarji imajo to navado, da se vozijo po pločnikih in s tem povzročajo gnečo in ogražajo mirno idoče ljudi. Posebno na šetališču ob Prešernovi cesti, po katerem je v večernih urah največji osebni promet s svojim vozarjenjem po nepotrebnem vznemirjajo ljudi. Nekateri kolesarji vozijo v večernih urah brez luči po najbolj prometnih cestah in cestnih križiščih, ter morajo pešci zelo paziti, ko se ognejo enemu kolesarju, da pri tem ne pridejo drugim pod kolesa.

— **Šolski vlak med Jesenicami in Kranjem.** V ponedeljek 3. oktobra je začel voziti med Jesenicami in Kranjem šolski vlak, ki prevaža dijake in dijakinje iz gornje Gorenjske v realno gimnazijo in tekstilno šolo v Kranj. Vlak odhaja z Jesenic ob 6.25 in prihaja v Kranj ob 7.28. Z uvedbo tega vlaka je železniška uprava napravila veliko uslugo dijakom, ki sedaj pozneje odhajajo z doma in vendar pravočasno prihajajo v Kranj, da jim ni treba celo uro pohajkovati in prezebati na cesti. Dijaki in njih starši so železniški upravi zelo hvaležni za ta ukrep.

Vlomilci odnesli za 15.000 din usnja

Otoče, 5. oktobra.

Idilično gorenjsko vas Ljubno, ležečo pol ure od postaje Otoče, so obiskali v noči od četrtka na petek vlomilci. Oplenili so hišo posestnika in trgovca z usnjem v Ljubnem Jožeta Praprotnika. Ko so se bližali hiši, je jel pes sicer lajati, potem pa je nenadoma utihnil. Najbrž so mu vlomilci vrgli kos mesa ali slanine. Domači so slišali ropot okrog hiše in mlajši sin je takoj poklical očeta in mu dejal, da menda nekdo krade grozdje. Oče ga je pa zavrnil, da grozdja na brajdi ob hiši itak ni mnogo. Ker pa ropot le ni ponehal, je oče slednjič vstal in šel pogledat na zunanji hodnik, kjer pa ni ničesar opazil. Vrnil se je v hišo in pomiril domače, češ da se je ropot pač slišal iz hleva, kjer je stal precej nemiren konj.

Zjutraj so pa Praprotnikovi vsi prestrašeni opazili, da so imeli ponoči v hiši vlomilce. Iz čevljarske delavnice so odnesli vlomilci mnogo usnja, novih za sejem pripravljenih čevljev in nekaj parov še nedodelanih čevljev s kopiti vred. Nekaj ukradenega blaga so spravili najbrž v nahrbtnik, ki so ga tudi ukradli v delavnici. Vlomilci so prišli v delavnico skozi zamreženo okno. Mreža je imela velike luknje, okno pa je bilo od znotraj zaprto. Zato so okvir spodaj navrtali in tako odprli okno. Vse kaže, da so poslali skozi okno v delavnico otroka, ki jim je nosil iz nje usnje in čevlje.

Orožniki so takoj uvedli preiskavo. Vlomilcem so morale biti razmere v hiši dobro znane. Vlomili so tako spretno, da so zabrisali za seboj vsako sled. Orožniki bodo napeli vse sile, da jih izsledé.

Trgovec brez blaga

Maribor, 5. oktobra

Mnogo komentarjev je povzročil v Mariboru dogodek, ki se je te dni odigral v neki mariborski trgovini v eni najprometnejših ulic v našem mestu. Lastnika trgovine so nekateri upniki tožili radi plačila večjega zneska. Trgovec, ki je že del) časa neredno plačeval svoje obveznosti, je imel v svoji trgovini precejšnjo zalogo blaga in so upniki menili, da je blago njegovo. Vložili so pri tukajšnjem sodišču tožbo in je bil trgovec obsojen na plačilo dolga in stroškov. Ker pa trgovec kljub obsodbi ni ničesar plačal, je sledil rubež. Popoldne so se pojavili v trgovini sodni organi in hoteli rubiti. Toda nameščenci so dejali, da se je šef odpeljal in da se vrne naslednji dan zjutraj. Sodni organi so to izjavo vzeli na znanje in odšli. Ko so pa naslednji dan hoteli opraviti svoje delo, je bila trgovina zaprta. Poiskali so šefa, s katerim so odšli v trgovino, ki pa je bila skoraj docela prazna. Vsi predali so bili izpraznjeni, le tu pa tam je bilo kakšno blago, ki pa vse skupaj ni bilo vredno 1000 dinarjev. Pa še za to blago je trgovec dejal, da je komisijsko...

Sodni organi so se morali brez uspeha odstraniti in so zadevo javili upnikom. Stvar pa še ni končana in so upniki vložili proti trgovcu kazensko ovadbo radi goljufije.

Zjutraj... zlasti pa zvečer
Sargov KALODONT proti zobnemu kamnu

Izredna skupščina Zveze trgovskih združenj

Iz govora predsednika Staneta Vidmarja — Prihodnji ponedeljek seja centralnega predstavništva zvez

Celje, 5. oktobra

Zveza trgovskih združenj je sklicala za danes v Celju izredno skupščino, ki je na nji poročal predsednik g. Stane Vidmar o položaju trgovskega stanu v Sloveniji. Iz njegovega poročila posnemamo:

Trgovstvo je imelo letos svoj vsedržavni kongres, poleti pa redno skupščino in obakrat je predsednik poročal o vseh glavnih vprašanjih. Današnja izredna skuščina je posvečena v prvi vrsti reorganizaciji Zveze v smislu pravil, sprejetih na redni skupščini v Logatcu. Veliki dogodki, ki smo jih pravkar doživljali, so nam pokazali, da se smejo mali narodi v usodni uri zanašati samo nase in na svojo lastno silo. Zato je odločilnega pomena za vso bodočnost naroda, da ima zbrane svoje sile zlasti pa, da je njegovo gospodarstvo dobro urejeno. Za ureditev našega narodnega gospodarstva pa skrbimo prav posebno mi trgovci in vse naše zahteve, vsi naši napori imajo za glavni cilj povečanje gospodarske moči naroda.

Uspeh nam prinese le organizirano delo in zato moramo v prvi vrsti skrbeti za utrditev naših organizacij. Dosegli smo, da so danes brez izjeme vsa združenja organizirana v zvezi, ki ima tako polno legitimacijo govoriti v imenu vsega slovenskega trgovstva. Drug velik uspeh je bil letošnji trgovski kongres v Ljubljani, ki je med drugim odprl pot za realno zbližanje z Bolgari. Lep uspeh je bil dosežen letos tudi s »Trgovskim listom«. Utrdila se je njegova finančna podlaga in list se bo lahko v prihodnjem letu vsebinsko zboljšal in izpopolnil. Zvezino podrobno delo je bilo zadnje mesece nekoliko ovirano zaradi mrtve sezone in pa ker zveza ni imela tajnika. Kljub temu je pa zvezin urad vse posle točno opravljal, za kar gre v prvi vrsti zasluga neumornemu in požrtvovalnemu prijatelju trgovstva tajniku Zbornice za TOI g. dr. Plessu. Ravno tako je bil zvezi vedno rade volje v pomoč generalni tajnik Zbornice g. Ivan Mohorič.

Mnoge zahteve in želje našega trgovstva so še vedno neizpolnjene. Uredbo glede krošnjarstva je obljubil bivši trgovinski minister dr. Vrbanić v nekaj tednih, pa je še zdaj ni. Polagoma vstaja med trgovstvom spoznanje, da po starih metodah ne bo doseglo svojega cilja, temveč da se bo treba odločiti za energično akcijo in da bo moralo trgov. postati vsestransko aktivno. Prihodnji ponedeljek bo zasedalo centralno predstavništvo Zvez trgovskih združenj. Seja bo v Beogradu in dnevni red je izredno važen. Izvoljeni bodo člani jugoslovensko-bolgarskega gospodarskega odbora v smislu sklepov trgovskega kongresa v Ljubljani. Določena bodo tudi načela, po katerih bo izdelan predlog vladi o izvedbi carinske unije med Jugoslavijo in Bolgarsko, pa tudi druge točke dnevnega reda so izredno važne. Obravnavalo se bo vprašanje ustanovitve trgovske tiskarne, ureditve pisarne centralnega predstavništva itd. Delegati bodo skušali izposlovati konferenco s predsednikom vlade, da bi še enkrat temeljito obravnavali vsa vprašanja, ki so bila na dnevnem redu konferenc z beograjskimi tovariši. Novi trgovinski minister inž. Kabalin je izjavil svojo pripravljenost prisostvovati seji centralnega predstavništva.

Samo mi trgovci vodimo v resnici boj proti tujemu kapitalu, mi delamo dosledno za našo gospodarsko osamosvojitev. In če bo kdaj dobro in pravilno rešeno pri nas davčno vprašanje, da bodo tudi tuja podjetja obdavčena najmanj tako kakor mi, bo to naša zasluga. Zboljšanje prometa, poenostavljenje državne in samoupravne uprave, odprava slepega birokratizma in pretiranega centralizma, to so vprašanja, za katera se borimo v prvi vrsti mi in dostikrat tudi edino mi. Organiziranost trgovstva je zato tudi državna in narodna potreba in naše delo v tej organizaciji je važno narodno delo, na katero smo ponosni. Slovenski trgovci se zavedamo resnosti časov, v katerih živimo, pa moramo in hočemo s svojim delom in zgledom neprestano opominjati tudi vse druge stanove k složnemu in doslednemu delu za narodno edinost in strnjenost, kar edino nam lahko zagotovi boljšo bodočnost.

STOPINJE

— Mama, rad bi šel na izprehod.

— Ne, danes ne moreš, ker je 26 stop. v senci.

— Mama, saj ti obljubim, da ne pojdem v senco.

ZELO SUMLJIVO

Na pošto prihiti mož. — Ali ni prišla zame brzojavka? — Ne, odgovori uradnik.

Čez pol ure prihiti zopet vprašat in zopet mu uradnik odgovori, da brzojavke zanj ni.

Čez eno uro pa pride brzojavka. Brž jo prečita, se nasloni na zid in vzdihne: Oh, kako sem se ustrašil! Hiša mi gori.

Ogorčena borba za ljubezen in življenje po prestanem brodolomu in vstaji peklenskih hajdukov na razbesnelem morju. — Po noveli G. Morrisa (Otok tigrov).
OTOK SMRTI Sijaj in misterij daljnega iztoka. Krvoželjni levi, zahrbtni tigri, požrešni krokodili in divje gorile oprezajo korak za korakom za človeškim življenjem. Izredno napeto in zanimivo.
KINO SLOGA, tel. 27-30. Premiera danes ob 16., 19. in 21. uri

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

TRAJNO ONDULACIJO
s 6-mesečno garancijo v modernih frizurah Vam napravi z najnovejšim aparatom za ceno din 60.— »Salon Meriak«, Sv. Petra c. 76. 1952

50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12.

DEŽNE PLAŠČE
balon svila, vetrne suknjiče, obleke, perilo i.t.d. si nabavite najbolje in najceneje pri PREŠKERJU, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

POSTELJNE MREŽE
izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic Gregorčičeva ul. 5 (Gradišče). 2250

JABOLKA
žlahtna, od 20 kg naprej razpošilja Posestvo »Grič«, Maribor. 30.M.

PSIHOGRAFOLOG
Felix Globočnik v Ljubljani, hotel »Soča«, sprejema dnevno od 8—12 in od 14—20, tudi ob nedeljah in praznikih. Obiske po hišah vrši po 20. uri zvečer po dogovoru. Pri dopisih treba navesti spol ter datum rojstva. Eruiranje anonimnih piscev, špecijalna raziskovanja itd. — Dela na strogo znanstveni podlagi. 2343

IZLETNIŠKO GOSTILNO
odda v najem ali na račun ANOS, Maribor, Orožnova 6. 29. M.

PRODAM
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

RABLJENE ČEVLJE
kupujem in prodajam. Rabim večjo količino moških čevljev. Klavžer, Vošnjakova 4. 2350

PERJE IN PUH
največja zaloga in nizke cene pri KLAVŽER, Vošnjakova 4. 2349

PRODAM
par londonskih rjavih škornjev. Klavžer, Vošnjakova 4. 2348

STAVBNO PARCELO
ob Tržaški cesti v Mariboru proda Oset, Orožnova 6. 31.M.

POUK

Strojepisni pouk
(Desetprstni sistem.)
Večerni tečaji, oddelki od ½7. do 8. in od ½8. do 9. zvečer za začetnike in izvežbance — pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zv. Največja strojepisnica, najrazličnejši pisalni stroji. Pričetek pouka poljubno. Šolnina zelo nizka. — Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15. Tel. št. direktorja 48-43. 2157

KUPIM
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

FRIZERJI!
Haubo za vodno ondulacijo kupim. Salon Šmartinska c. 18. 2344

STARO MEDENINO
baker, cink, svinc in odpadke metala, vsako množino, kupimo po najvišjih cenah. UNITAS, Šiška, Celovška 90/a. 2345

SLUŽBE
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KUHARICA
in dobra gospodinja, vajena vseh del, išče službo k starejšemu gospodu ali k mali družini, event. na orožniško postajo. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Takojšen nastop«. 30.M.

Sprejem orodjarjev.

Uprava Vazduhoplovnega tehničnega zavoda v Kraljevu sprejme večje število orodjarjev.

Prošnje za sprejem naj se vlože po pošti ali osebno.

Višina dnevnice se bo določila po sposobnosti.

Iz pisarne tehničnega oddelka Vazduhoplovnega tehničnega zavoda v Kraljevu T. Br. 4605 od 27. septembra 1938.

Napoleonove ladje na dnu morja

Neme priče najhujšega poraza, kar ga je kdaj doživelo francosko vojno brodovje

Blizu Aleksandrije je zarezan v egiptsko obalo tih zaliv. Na nizki obali raste le nekaj palm in tu pa tam se pojavi beduinski šotor. Drugače je pa zaliv zapuščen in tišino moti le tu pa tam brnenje angleških vojaških letal nad bližnjo bazo. Iz letala se vidi na dno modrega morja, kjer leže porušeni stebri in razvaline svetišč, ostanki starega mesta, ki ga je nekoč pogoltnilo morje. Vidijo se tudi ostanki po-

Napoleon

topljenih ladij, pokriti z morskimi rastlinami. To so ostanki Napoleonovega brodovja, s katerim je bil krenil v Egipt, to so neme priče najhujšega poraza, kar ga je kdaj doživelo francosko vojno brodovje. Napoleonovo brodovje je bilo poraženo v bitki pri Abukiru.

V kairskih zidovih so vklesana imena visokih častnikov, padlih v začetku Napoleonovega pohoda. Med njimi je tudi ime Napoleonovega pobočnika Juliena, ki so ga zasačili z njegovo družino v nilskem ustju, ko je nesel admiralu Brueysu Napoleonovo povelje, naj nemudoma odpluje iz abukirskega zaliva. Posledica Julienove smrti je bil popoln poraz Brueysovega brodovja. Vse brodovje, 13 vojnih ladij in 4 fregate

Admiral Nelson

s posadko 1192 mož, je bilo napadeno 1. avgusta 1798 zvečer v zalivu. Vreme je bilo krasno in morje mirno. Ladje se niso mogle ganiti, niso mogle manevrirati in tako so bile povsem prepuščene na milost in nemilost topovom angleških ladij pod poveljstvom admirala Nelsona. Nobena ladja se ni rešila. Utonili odnosno padli so pa tudi vsi mornarji. Admiral Brueys je padel na poveljniškem mostičku, ko je angleška granata zadela smodnišnico na njegovi poveljniški ladji »Orient«. Angleški očividci so pripovedovali, da je nastala tako strašna eksplozija, da je moštvo na obeh straneh kar okamenelo in da je morala bitka pol ure počivati. Toda usoda francoskih ladij je bila s tem zapečatena.

Na krovu ladje »Orient« je bila baje blagajna vse Napoleonove ekspedicije v Egipt. Če je to res, je razneslo tudi njo in doslej ni še nihče poskusil iztrgati morju ta zaklad. Nova oborožitev Egipta je pa opozorila na pomen abukirskega zaliva in egiptska vlada je sklenila dvigniti potopljene francoske ladje, da se odpre vhod v zaliv. Morda bodo dvignili iz morja tudi Napoleonov zaklad, ki bo last tistih, kdor bo to delo opravil. Francoska vlada si je pa izgovorila vse predmete zgodovinske vrednosti za muzej mornariškega ministrstva.

Vitaminska industrija v Rusiji

Temelji vitaminske industrije v Rusiji so bili položeni pred tremi leti z ustanovitvijo vseruskega znanstveno raziskovalnega zavoda v Moskvi. Zdaj delujejo trije sovjetski vitaminski zavodi in sicer v Moskvi, v Ščolkovi blizu Moskve in v Leningradu. Moskovski zavod izdeluje vitamin P proti angleški bolezni. Ta vitamin jemljejo bolniki po zdravniškem predpisu v kristalih ali pa raztopljen v čistem olivnem odnosno ribjem olju. Ščolkovski vitaminski zavod izdeluje vitamin C, ki pospešuje izmenjavo snovi in varuje človeka pred ustno gnilobo. Ta bolezen je zelo razširjena v severnih deželah kjer je pravi bič prebivalstva. V prodajo prihaja vitamin C v koncentriranem sirupu ali pa v tabletkah. Nedavno so začeli v tem zavodu izdelovati tudi provitamin A, ki pospešuje rast in odpornost proti nalezljivim boleznim. Leningrajski vitaminski zavod izdeluje tudi vitamin C.

Pripravlja se pa zgraditev še treh novih vitaminskih zavodov za izdelovanje vitaminov C in E, ki preprečujeta neplodnost ter kompliciranega vitamina B, ki skrbi za pravilno delovanje prebavnih organov, pospešuje odpornost proti nalezljivim boleznim in preprečuje bolezen beri-beri.

Koža izpreminja barvo

Portugalski učenjak Minkiewicz je opazoval, kako izpreminja kenguru barvo kože. Ugotovil je, da ima ponoči svetlejšo, podnevi pa temnejšo kožo. Barvo izpreminjajo zlasti celice melanphore, ki hranijo v sebi barvilo in ga lahko razširijo po celičnih izrastkih ali pa potegnejo v sredino celice. Tako postane koža svetlejša ali temnejša, kar se dan za dnem ritmično ponavlja, čeprav ostane kenguru delj časa v temi. Šele če je v temi tri tedne, preneha ta ritem.

Barva se izpreminja tudi pod vplivom okolice. Reakcijo na okolico posredujejo oči. Minkiewicz je ugotovil, da se na črni in vijoličasti podlagi napolnijo izrastki melanphorov z barvilom in da koža potemni, dočim se na žolti in beli podlagi celice skrčijo in koža postane svetlejša. V koliko postane kengurujeva koža svetlejša, je odvisno od intenzivnosti svetlobe. Pri zadostni umetni razsvetljavi se da potisniti ritem dan-noč navzdol in žival ima stalno svetlo kožo, v kolikor pada na njo umetna svetloba.

Joffrovo rojstno mesto

V Perpignanu je mestece Rivesaltes, čisto neznatno tako, da skoraj nihče ne ve, da je bil v njem rojen slavni maršal Joffre. Dolge ulice s hišicami, ki imajo na oknih oguljene zastore, prebivalci so pa večinoma tovarniški delavci in vrtnarji. Sredi mesteca je velik trg z monumentalnim Joffrovim spomenikom. Zavit v plašč sedi na konju krepak, energičnega obraza in v daljavo uprtega pogleda, kakor da vidi pred seboj nepregledne polke. Maršal molči, napis na granitnem podstavku pa pravi: »V trenutku, ko greš v boj, ki je od njega odvisna usoda domovine, je treba vse opozoriti na to, da ni časa ozirati se nazaj. Treba je napeti vse sile za napad in poraz sovražnika«. Tako se glasi napis na eni strani spomenika. Na drugi je pa naslednje kratko povelje: »Četa, ki ne more več naprej, mora za vsako ceno obdržati svoj položaj, čeprav bi se morala pustiti na mestu pobiti, predno se umakne.«

Teh besed ni izgovoril diktator, niti grob človek, temveč romantik. V Mont Louisu, kjer je Joffre služil, predno je postal maršal, še zdaj žive ljudje, ki so ga osebno poznali. Tam tudi še zdaj živi njegova prva ljubica, ki ji pravijo »Mademoiselle Anna«. Rada se izprehaja po drevoredih okrog Mont Louisa, koder se je nekoč izprehajala z Joffrom in rada pripoveduje,

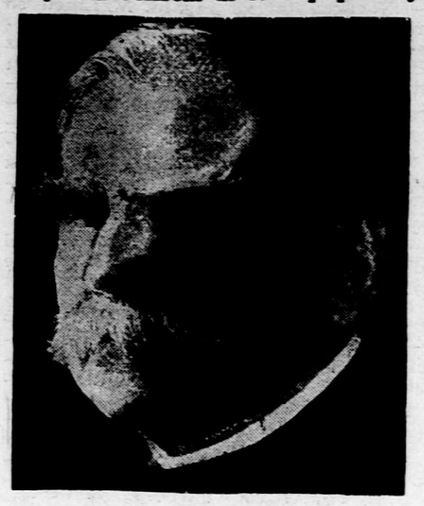

da je bil Joffre romantik, da je z vsem srcem ljubil Francijo in da je samo zaradi nje dajal taka povelja, kakor so vklesana v marmor. In ni jih dajal samo za svetovno vojno, dal jih je Franciji za vse večne čase, za vsak primer, kadar se bo morala boriti za svobodo in temeljno pravico vladati na svoji zemlji.

Iz Ptuja

— **Zatemnitev Ptuja** se je po odredbi banske uprave izvršila v noči od 4. na 5. t. m. V mestu je vladala prava egiptovska tema, k čemur je zlasti še pripomoglo oblačno vreme. Prebivalstvo je v polni meri upoštevalo navodila, ki jih je izdalo mestno poglavarstvo, da niso bile potrebne nobene intervencije nadzornih organov.

— **Cestni policijski red.** Cestni policijski red se v našem srezu zelo malo upošteva. Zlasti se vidi to pri kmečkih vozovih, ki še vedno vozijo po levi strani ceste, kar je vzrok pogostih prometnih nesreč. Tudi biciklisti so brezobzirni in imajo zlasti veselje voziti se skozi drevored v Ljudski vrt. Včeraj se je iznenada zopet pojavila tako zvana »leteča« policija, ki je imela obilo posla, ker je bilo nad 40 ovadb radi kršitve cestno policijskega reda. Če se bodo predpisi strogo izvajali ter naložila kršiteljem primerna kazen, se bodo razmere morda zboljšale.

— **Vreme** je zadnje dni neugodno, ker smo tik pred trgatvijo. Grozdje bi potrebovalo še nekaj dni suhega in sončnega vremena, da bi pridobilo na sladkorju. Žal zadržuje trgatev deževno vreme, kar bo zelo kvarno vplivalo na grozdje, ki bo začelo gniti.

— **Izvoz sadja** je bil letos pri nas zelo velik, saj so izvozili okoli 200 vagonov jabolk, večinoma iz Slovenskih goric. Sadja je pa še dovolj in je cena nekoliko padla, ker je začasno izvoz ustavljen. Kmetje imajo pripravljenega obilo sadja, ki jim gnije.

Opereta »Na sinjem Jadranu«

Dirigent Dimitrij Žebre o novi opereti, ki bo njena premiera jutri

Ljubljana, 5. oktobra

Edvard Gloz je rodom Čeh, živi pa že več let v Zagrebu, kjer je znan kot komponist najrazličnejših šlagerjev. Lansko leto je uprizorilo zagrebško gledališče njegovo opereto »Na sinjem Jadranu« z izrednim uspehom. Bila je od začetka do konca sezone na repertoarju ter je imela 30 repriz, kar je pač najboljši dokaz, da je opereta občinstvu ugajala. Letos je na repertoarju v Moravski Ostravi, Brnu in Pragi. Zagrebško gledališče pa bo uprizorilo v tekoči sezoni najnovejše Glozovo delo »Oaza«.

Dimitrij Žebre

Opereta »Na sinjem Jadranu« je napisana po vzoru najnovejših čeških revialnih operet, kakor so bile Beneševe: Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron, Pod to goro zeleno, Navihanka i. dr., ki smo jih slišali v zadnjih sezonah. Na vsak način je to najboljše priporočilo, kajti vse Beneševe operete so bile brez izjeme veliki uspehi. Glozovo delo ima vse pogoje, ki ji govore v prilog: šlagerji so melodiozni, zato so postali hitro popularni. V kompoziciji kaže veliko spretnost v vezavi posameznih motivov in točk in dosega z njimi gladko tekoče dejanje, kar je prva potreba sodobne operete. V njej se oglasijo tudi Revellersi ter ji dajejo poudarek nastroja in obeležja. Glasba je pisana povsem mednarodno in ne vsebuje folklornih motivov.

Dejanje se godi v Biogradu na moru ter je spleteno okrog gradnje velikega hotela. Pisano je po običajnem vzorcu z vsemi potrebnimi zapleti in razpleti, kovarstvi in komiko, humorjem in dovtipi, liriko in konflikti.

V prvem dejanju sta posebno lepa sola Vere (Poličeva) in kapitana Iva (Z. Sancin), učinkovit je duet Kokeša (Peček) in Mare (Barbičeva) (ki že obupujeta nad svojo usodo in hočeta skočiti v morje!) in step Stadlerja (Golovin) in Loie (Japljeva). Glavni operetni šlager je nadvse melodiozen in ga bo kmalu pela vsa Ljubljana. Nocoj ko v zraku tiha noč šepeče... Udaren je tudi finale prvega dejanja.

V drugem dejanju bodo zaplesali trije Amorčki (Babika, Sanda in Lena) in simbolično naznačili prebujajočo se ljubezen treh parov. Kot naravna posledica tega prizadevnega udejstvovanja malega triumvirata sledijo dueti zaljubljencev, brez katerih ne more biti nobena opereta. Nato pleše balet apaški ples. Dva lepa šlagerja sta Ivova in Verina pesem. Koncem drugega dejanja nastane konflikt in se konča seveda s katastrofo.

V tretjem dejanju zidajo hotel in skušajo skrpati tudi srečo parov. Veliko besedo ima v delu Zupan: režira opereto in igra dvojno vlogo; sebe in svojega brata. Madame Juliette (Rakarjeva) in Zupan imata imenitno komičen duet, ki bo brez dvoma naše občinstvo zelo zabaval. Prav tako posrečena točka je tercet: Medard, Kokeš in slikar Pagoda (J. Rus), ki oponaša naš balet. Koncem tretjega dejanja je usodni hotel dozidan, in na terasi pleše duo (Japljeva in Čarman) tango ob spremljevanju Revellerjev in baleta. Preteklost se odgrinja, vmes posega Verin oče (Pianecky), in na dan prihajajo stari grehi. ...Bilo je nekdaj — pred dvajsetimi leti... Vse se razjasni v končnem happyendu s štirimi srečnimi pari.

Maša Sl.

Izpred obrtnega sodišča

MESARSKI POMOČNIK IN NADURE

Janko je bil mesarski pomočnik v mesariji in prekajevalnici in sicer prvikrat v spomladnem času 52 dni, drugič v jesenskem in zimskem času 134 dni, skupaj 186 dni ali okroglo 6 mesecev. Imel je mesečno 700 din plače ter prosto hrano in stanovanje, kar je sam ocenil tudi na 700 din mesečno; njegovi prejemki naj bi tedaj znašali 1400 din mesečno; pri 10 urnem delovniku odpade na uro 5.50 din, za naduro pa 8.25 din. Po preteku 3 mesecev ko je drugič izstopil, je tožil mojstra na plačilo za 788 in pol nadure v znesku 6505.12 din, kar bi poleg gori navedenih prejemkov dalo še okroglo 1100 din mesečno. V tožbi je zatrjeval, da je moral vsako jutro vstajati ob 3.45 in je delal neprestano do 20 ali 21. ure z navadnimi kratkimi odmori za obede, včasih pa še obedovati ni utegnil. Trikrat na teden je hodil po obedu na klavnico, kjer se je z delom zamudil do 18. ure. Poleg njega je bil uslužben še en pomočnik, ki je pomagal pri klanju živine, vobče pa je raznašal strankam meso. Čez hrano se ni mogel pritoževati; ob sebi je namreč umljivo, da pri mesarjih nimajo slabe hrane.

Pri razpravi je mojster trdil, da Janko ni nikdar delal več kakor kvečjemu 10 ur na dan, dostikrat pa še veliko manj. Miško, ki je bil pred Jankom uslužben pri tem mojstru in Ida, ki je bila istočasno kuharica, sta potrdila, da je Janko res delal do 17 ur dnevno. Janko je predložil tudi seznam, v katerem je imel za vsak dan posebej napisano, koliko nadur je opravil. Že na videz je bilo sposnati, da je bil ta seznam napisan na enem sedežu, iz vsebine same pa je bilo razvidno, da so bili tudi izmišljeni. V decembru in januarju je po zapiskih delal vsake nedelje po 5—7 ur, ko so vendar ob nedeljah poleti mesnice zaprte kakor tudi klavnice in se te dni sploh delati ni moglo. Pa še mnogo drugih neskladnosti je bilo v zapisku. Izvedenec je potrdil, da je tožencva obrt takšnega obsega, da priden pomočnik prav lahko opravi delo v 10 urah na dan in da je celo luksus, da ima mojster dva pomočnika, posebno ker delata v mesnici mojster in njegova žena. Priča Tone, na katerega se je Janko sam skliceval, je potrdil, da je služboval istočasno z Jankom, da sta vstajala ob pol 6 uri, z delom sta prenehala ob 18. ali 17. uri, imela pa vsak dan po več ur prostih, ob nedeljah se ni prav nič delalo. Janko je mnogo prijetnih ure preživljal pri kuharici, katero je pozneje izvabil tudi za seboj. Janko je tudi pri vstopu točno vedel, da se pri mesarjih dela včasih več, včasih manj, zato pa imajo mesarski pomočniki primeroma višjo plačo in boljšo hrano kakor pomočniki v drugih strokah.

Seveda je Janko tožbo gladko izgubil, tudi njegov priziv mu ni prav nič pomagal. V razlogih se kratko omenja: Nadure sploh niso bile dokazane; priča Ida je bila kuharica, tedaj ni mogla vedeti, kaj se na klavnici ali v mesnici dogaja; Miško ni skupno služil s tožnikom, zapiski so neresnični. Janko sam ni bil v svesti, da mu pristoja odškodnina za nadure, niti pri prvem, niti pri drugem izstopu je ni zahteval, marveč šele več mesecev po drugem izstopu. Sicer pa je pri mesarski obrti delo tako prikrojeno, da se ne more vršiti toliko ur dopoldne in toliko ur popoldne, kakor n. pr. v gradbeni stroki, marveč je treba včasih več poprijeti, pripeti se pa tudi, da se med sicer delavnimi urami lahko počiva — Janko je sedel pri Idi — in če je že kdaj treba preko normalnih delovnih ur potegniti, ve to vsak mesarski pomočnik pri vstopu; sicer pa je plača 700 din mesečno tako visoka, da se mora tudi tu in tam opraviti kaka nadura brez posebne nagrade. Poleg tega pa je Janko dobil pri vstopu dve, že sicer ponošeni obleki, za božič 50 din, vsako soboto pa po 20 din. Janko je bil tedaj po zakonu o zaščiti delavcev dovolj zaščiten.

Iz Celja

—c **Celjski šahovski klub** je priredil v novi sezoni že dva brzoturnirja. O prvem brzoturnirju smo že poročali. Drugi brzoturnir je bil 30. septembra. Udeležilo se ga je 8 igralcev. Prvo mesto si je priboril g. inž. Sajovic, drugo g. Grašer. Splošni šahovski turnir se bo pričel drevi s prvim kolom in bo gotovo zanimiv. Prijavilo se je 14 igralcev. Da ustreže velikemu zanimanju za šah in ker se niso mogli vsi pravočasno vpisati za splošni turnir, bo klub razpisal v najkrajšem času izreden turnir, ki bo dostopen vsakomur. Vabljeni so zlasti novi člani. Prijave sprejema g. Grašer. Igra se v klubski sobi kavarne »Evrope«.

—c **Sejmi živine prepovedani.** V celjskem srezu so prepovedani vsi sejmi živine zaradi slinavke in parkljevke, ki je razširjena v Hramšah pri Veliki Pirešici in na Klancu pri Dobrni ter najbrž tudi v št. Juriju ob juž. žel. Prodaja surovega mleka iz okuženih krajev je strogo prepovedana.

—c **Začasna zapora državne ceste v Konjicah.** Zaradi rekonstrukcije vodovoda v Konjicah bo državna cesta v Konjicah od 10. do vštetega 15. t. m. zaprta za promet. Namesto skozi Konjice, bodo v tem času usmerili tranzitni promet po banovinskih cestah Slovenska Bistrica—Poljčane—Loče—Žiče—Konjice, redni avtobusni promet na progi Maribor—Celje pa se bo vršil s prestopanjem v Konjicah.

—c **Koncert ljubljanske »Grafike« v Celju.** Zvezna organizacija Saveza grafičnih delavcev in delavk Jugoslavije v Ljubljani bo priredila v proslavo 70letnice grafične organizacije v soboto 29. t. m. ob 16. match celjskih in ljubljanskih grafičnih moštev v Celju, ob 20. pa koncert pevskega društva »Grafike« in orkestralne »Grafike« iz Ljubljane v Narodnem domu v Celju.

—c **Nesreča kolesarja.** V ponedeljek zvečer je padel 50letni kočar Jakob Ropotar iz Doberteše vasi pri št. Petru v Savinjski dolini na cesti s kolesa in si zlomil levo nogo nad kolenom. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

—c **V celjski bolnici** je umrla v ponedeljek 56letna dninarica Amalija Fijavževa z Dobrove pri Žrečah.

NEPRIJETNO

Mihec tarna zjutraj, da ga boli glava. Ostati mora v postelji in mati mu daje mrzle obkladke. Mihec šklepeče z zobmi in pravi:

— Ko bi bil to vedel, bi bil raje napisal domačo nalogo.

GEORGES OHNET: 67

SERGEJ PANIN

ROMAN

— Ne govorite resno, — je zamrmral bankir.

— Resneje nego mislite, — je nadaljeval Marechal mirno. — Živimo pa v devetnajstem stoletju in zato ne moremo dovoliti Previdnosti v obliki bodala ali strupa, da bi delovala tako nemoteno, kakor v starih časih. Tu pa tam se sicer še rabi arzenik ali zeleni volk v rodbini, toda to ni več vredno truda. Učenjaki so bili tako malenkostni, da so izumili aparat, kakor Marsh, s katerim odkrijejo in spoznajo strup, čeprav ga tam sploh ni. Človek se tudi odloči živeti kakor pes ali mačka, samo da lahko živi, dokler ne pride smrt sama; dovolj je tudi napis na nagrobnem spomeniku, recimo: »Moji tašči« ali »Mojemu zetu«, pod njim pa dve sklenjeni roki, in nihče nikoli ne izve, ali sta se sklenili v molitvi ali v ploskanju.

— Vi se mi rogate, — je vzkliknil Cayrol smeje.

— Jaz? Čujte, ali hočete napraviti dobro kupčijo? — Zelo dobro? Poiščite moža, ki bi bil pripravljen rešiti gospo Desvarennesovo njenega zeta. Če se vam to posreči, boste lahko zahtevali od nje milijon. Izplačam vam ga samo z odbitkom petindvajsetih frankov, če hočete

In ko je ostal Cayrol zamišljen, je Marechal nadaljeval:

— Saj ste že davno v tej hiši kakor doma, pa vendar še ne poznate dobro gospe Desvarennesove. Pravim vam in spomnili se boste mojih besed: Med gospo Desvarennesovo in princem nastaja smrtno sovraštvo. Eden izmed njih bo pogoltnil drugega. Kateri? — Stava je sklenjena.

— Kaj naj pa storim jaz? Princ z menoj računa.

— Pojdite in povejte mu, da naj ne računa več.

— Nikar, bolje bo, če pride on k meni v pisarno; tam ne bom tako ovtran. Zbogom, Marechal.

— Zbogom, gospod Cayrol. Toda s kom stavljate?

— Predno se odločim ,bi rad vedel, na kateri strani je princesa.

— O kako galantni ste! Preveč se ukvarjate z ženskami. To se vam bo še maščevalo.

Cayrol se je zasmejal in odšel s svojo domišljavostjo.. Marechal je sedel k svoji mizi, potegnil iz predalčka pisemski papir in dejal:

— Moram pisati Petru, da je tu vse v redu. Če bi vedel, kaj se je tu pripetilo, bi prihitel in zmožen bi bil storiti kako neumnost.

In jel je pisati.

Cayrolov bančni zavod ni krasna palača. To je ozko dvonadstropno poslopje in njegova fasada v mavcu je že potemnela. V poslopje se pride skozi podvoz, ki je pod njegovim obokom na desni strani vhod do pisarne. Na stopnišču, vodečem v prvo nadstropje, je oguljena preproga, na kateri se poznajo sledovi tisočerih nog. S širokega hodnika vodijo vrata v pisarne.

Na steklenih vratih so napisi: »Izplačevanje kuponov.« — »Borzne zaznambe.« — »Centralno knjigovodstvo.« — »Inozemska korespondenca.«

Blagajna je opremljena z gosto mrežo v višini naslanjala, kjer sta dve okenci, obiti z medeninasto pločevino.

Cayrolov kabinet je na desni strani za pisarnami in se drži njegovega zasebnega stanovanja.

Po hodnikih stoje z usnjem prevlečeni naslanjači, pri njih pa mizice, za katerimi sede bančni sli.

Vse v tem domu je preprosto, solidno, vse vzbuja zaupanje.

Cayrol ni nikoli metal ljudem peska v oči. Začel je skromno in ko je jelo njegovo premoženje naraščati, so se njegovi poslovni stiki razširili. Obogatel je, toda sam se ni pri tem prav nič izpremenil. Njegova vrata so vsakomur na stežaj odprta. Dostop do njega imajo tudi stranke, ki jih ne pozna. Pošljejo mu vizitko in ko pridejo na vrsto, jih sprejme v velikem kabinetu z zeleno tapeciranim pohištvom, kjer se obravnavajo njegove velike kupčije.

Tu sem je prišel naslednjega dne princ Panin, da bi obiskal Cayrola. Prvič se je potrudil tako daleč zavoljo bankirja. Sprejet je bil z vsemi izrazi globokega spoštovanja. Sloveče ime gospe Desvarennesove je bilo pričaralo okrog njega aureolo v očeh uslužbenstva bančnega zavoda.

Nekoliko v zadregi, vendar pa miren mu je prihitel Cayrol naproti. Princ je bil nervozen, nekam zbegan. Bal se je težav.

— No, torej, dragi moj, — je dejal, ne da bi sedel. — Kaj počenjate? Od včeraj pričakujem obljubljeni mi znesek.

Cayrol se je popraskal za ušesom in upognil hrbet. Ta neposredni napad ga je zbegal.

— Ta stvar je tako... je začel.

Sergej je namršil obrvi:

— Mar ste pozabili na svojo obljubo?

— Nikakor ne, — je odgovoril Cayrol zateglo. — Toda včeraj sem srečal gospo Desvarennesovo.

— V čem bi pa moglo to srečanje izpremeniti vaše namene?

— Gromska strela. Temeljito! — je odgovoril Cayrol živahno. — Vaša tašča se je kar tresla od jeze in prepovedala mi je v bodoče sploh posojati vam denar. Saj veste, dragi princ, da je moje razmerje do gospe Desvarennesovo zelo kočljivo. Njen denar imam v svojem podjetju in mnogo ga je, tega denarja. Ona mi je pomagala do blagostanja. Ne morem se upirati njeni volji, če nočem biti nehvaležen. Poskusite vživeti se v moj položaj. Presodite pravično težak položaj in spoznali boste, da imam samo dva izhoda: bodisi da odklonim vašo prošnjo ali pa se postavim po robu svoji dobrotnici.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani